

MOZAIK

letnik 34
Maj 2014

Škofja Loka
dz 0
MOZAIK
2014

070.489(497.4Zelezniki)



120140256, 2

COBISS c

KNJIZNICA ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA
IVANA TAVCARJA
ŠKOFJA LOKA

arjamo giba

DOMEL



Prodajna konferenca
Nova linija za ščetke
Podeljena priznanja inovativnosti za leto
2013
Intervju Tomaž Benedičič
Rokomet v Selški dolini nekoč in vse do
danes

KAZALO

BESEDA

UREDNIČE



Romana Lotrič
Glavna urednica

27. aprila je Domel praznoval že 68. rojstni dan. Poleg te obletnice smo zabeležili še dva pomembna mejnika: 40-letnico izdelovanja sesalnih enot in izdelano 100- milijonto sesalno enoto.

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Prodajna konferenca	5
Nova linija za sestavo ščetk 492	6
Počitniške kapacitete	7
Uvajanje metode TPM	8
Mi gremo v pravo smer PE LS	9
Izvolili smo nove svete delavcev in delavskega zaupnika	10
Kako pravilno sedeti pred računalnikom?	11
Stroji na čakanju 11	
Podeljena priznanja inovativnosti za leto 2013	12
Zdravilnost olj	14
Oglas: Prodamo počitniški apartma	16
Pomladi lahko tudi zbolis	17
Intervju Tomaž Benedičič	18
Na ekskurziji	20
Rokomet v Selški dolini	20
Intervju z Matjažem Podrekarjem	22

Vse te dogodke smo zabeležili s slavnostno akademijo, ki se je je udeležil tudi minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Metod Dragonja.

V začetku leta je potekala že 10. prodajna konferenca, katere cilj je bil priprava akcijskih načrtov za naslednje poslovno leto. V proizvodnji gredi in ščetk smo pridobili novo avtomatsko linijo za sestavo ščetk. V juniju 2013 smo v Domelu pričeli uvajati metodo TPM - celovito produktivno vzdrževanje. Podelili smo priznanja za inovativnost in certifikate Six Sigma. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo. Razvojni tim za projekt Wagner se je udeležil strokovne ekskurzije v hišo eksperimentov in podjetje Swati Comet. V februarju so potekale volitve za nove člane sveta delavcev.

Sodelavec Tomaž Benedičič svoj prosti čas posveča igranju biljarda. Objavljamo intervju s poveljnikom PGD Selca Matjažem Podrekarjem. Rokomet ima v Selški dolini že dolgo tradicijo, nekaj o zgodovini tega športa pišemo v tokratni številki.

Prijetno branje vam želi uredniški odbor.

DOMEL®

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki, d.o.o.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija, tel.: +386 4 51 17 100,
fax: +386 4 51 17 106, info@domel.com; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel d.o.o.
naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 192, fax: 04 51 17 193; e-mail: stefan.bertoncelj@domel.si
Odgovorni urednik: Štefan Bertoncelj

Glavna urednica: Romana Lotrič

Člani odbora: Tadeja Bergant, Anita Habjan, Danica Jelenc, Štefka Jeram,
Katarina Prezelj, Janja Kozjek, Aleksander Volf, Andrej Šuštar, Marija Demšar,
Blaž Benedik, Matej Galjot, Roman Megušar

Foto: Tomaž Lunder, Anita Habjan, Matjaž Podrekar, Luka Dolenc, Roman
Megušar, Aleksander Volf, Diego Zubin, arhiv Domel, arhiv Rokometno
društvo Alples Železniki, Klemen Lušina, arhiv PGD Selca

Grafično oblikovanje: Klemen Budna/GTO Košir; Lektorica: Majda Tolar;
Tisk: Tiskarna GTO Košir; Leto 2014, Številka 2; Letnik 34; Izvodov: 1750
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.



Na naslovnici: Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Metod Dragonja med obiskom v Domelu, (foto Tomaž Lunder)

UVODNIK

Drage sodelavke, spoštovani sodelavci!

V **marcu smo izdelali 100-milijonto sesalno enoto, v Sloveniji 96,2M in na Kitajskem 3,8M sesalnih enot. Ohranjanje vodilne razvojne pozicije na programu SE je ena od jasnih in ambicioznih usmeritev Domelove vizije. V 40 letih smo z lastno ustvarjalnostjo, s sodelovanjem s kupci in slovenskimi raziskovalnimi inštitucijami vztrajno rasli od sledilca do vodilnega razvojnega dobavitelja najbolj dovršenih, robustnih in energijsko učinkovitih sistemov za pogon sesalnikov.**
Vsi naši kupci pričakujejo boljše rešitve in bolj konkurenčne, kar pomeni cenejše. To pa je izvedljivo samo z inovativnimi rešitvami, povečevanjem produktivnosti in cenejšimi materiali. Uporabljamo sodobna računalniška orodja za izračune in simulacije ter sodelujemo z vsemi raziskovalnimi inštitucijami v Sloveniji, ki pokrivajo potrebna znanja: SF, EF, IJS in KI.

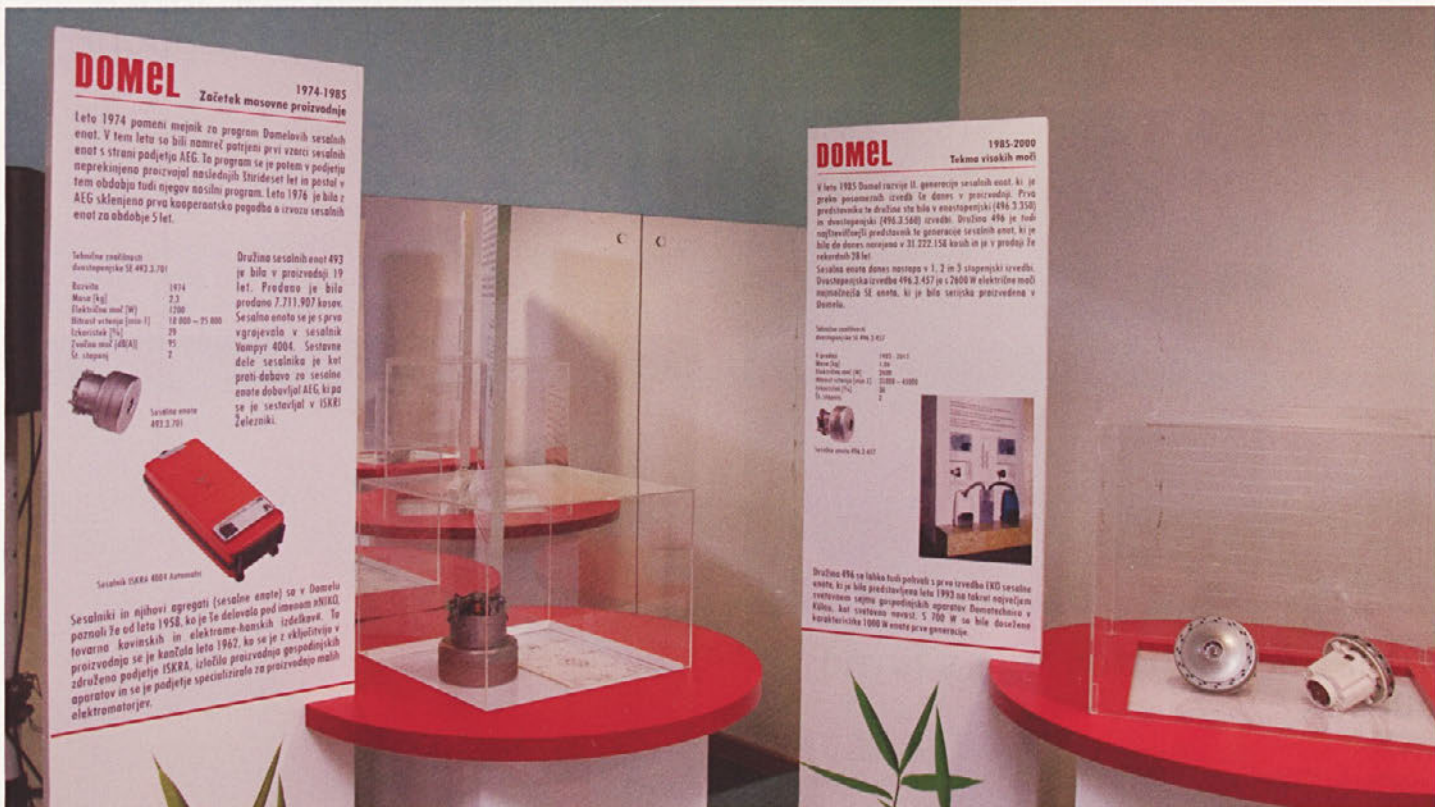
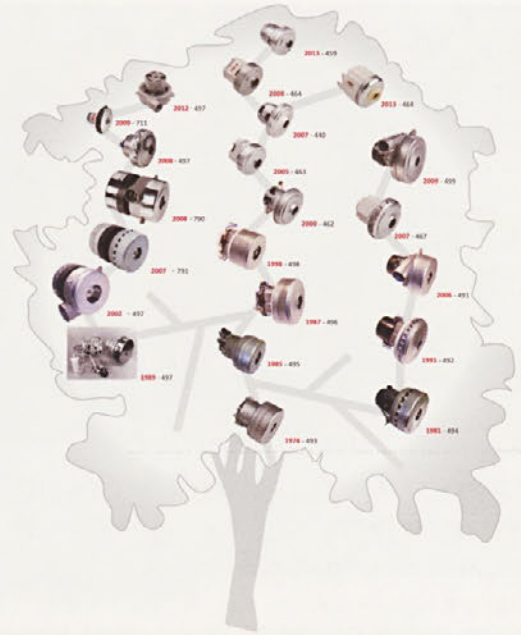


Jožica Rejec
Direktorica - CEO

Sesalne enote so povezane z drugim delom Domelove vizije, kjer je cilj ohranjanje vodilne razvojne pozicije. Prvi del vizije je postati eden od vodilni globalnih dobaviteljev EC sistemov, ki predstavljajo drugi programski steber. Tudi pri tem cilju smo naredili že nekaj pomembnih korakov, saj je delež v prodaji lani znašal že 20 odstotkov. Sodelujemo s pomembnimi svetovnimi znamkami: Swegon, Stihl, Husqvarna, Continental, ... Domelovi EC pogoni dajejo kupcem pomemben prispevek k zmanjšanju porabe električne energije v obratovanju. Letna proizvodnja EC pogonov našim kupcem letno prihrani za 60 GWh električne energije, kar je razred letne proizvodnje srednje elektrarne na Savi. To je pomemben Domelov prispevek k družbeni odgovornosti. V prvem kvartalu smo izpolnili dinamični načrtovani obseg prodaje, ki je 5-odstotna rast glede na leto 2013, in tudi ostale poslovne rezultate.

S trajnostnim razvojem podjetja in kupci, ki so med vodilnimi na trgu, zagotavljamo v Domelu kvalitetna delovna mesta in s tem izpolnjujemo Domelovo poslanstvo.

Zahvaljujem se vsem, ki ste pogumno gradili in ustvarjali Domel, vsem sodelavcem, ki sedaj skupaj trajnostno razvijamo Domel, in vsem, ki sodelujete z Domelom: kupcem, dobaviteljem, raziskovalnim inštitucijam, državnim inštitucijam in lokalni skupnosti. Zahvaljujem pa se tudi vsem, ki z dobrimi željami in mislimi spremljate razvoj Domela.





Andrej Šuštar



Razpis za esej in srečanje s štipendisti

V juniju 2014 bo ponovno srečanje s štipendisti in podelitev nagrad za prispelo in najboljše ocenjene eseje. Prijazno povabilo velja vsem mladim štolarjem, dijakom in študentom, da nam posredujete svoje sveže ideje in zamisli v obliki eseja z naslovom: »Če bi bil direktor Domela, ...«. Več o razpisu si preberite na zadnji strani Mozaika.



10-letnica sodelovanja s firmo Fumex

V mesecu marcu smo v ZDA obiskali našega največjega kupca za program EC Sistemi na ameriškem trgu. Z njim sodelujemo že okroglih deset let.



Srečanje ob odhodu v pokoj

7. marca 2014 smo v podjetju pripravili srečanje za zaposlene, ki so v preteklem letu zaključili svoje delovne kariere z upokojitvijo. Direktorica dr. Jožica Rejec se je vsem prisotnim zahvalila za njihovo dosedanje delo, vloženi trud ter izkazano pripadnost pri razvoju in rasti našega podjetja v preteklem obdobju. Vsem sveže upokojenim sodelavcem želimo še veliko zdravja in osebnega zadovoljstva ter da bi jih še čim dlje časa spremljali lepi spomini na preživete dni v Domelu.

Direktorica Domela - dr. Jožica Rejec med prvimi ambasadorki znanja v Sloveniji

V viteški dvorani Cekinovega gradu v Ljubljani so v sredo, 26. marca 2014, imenovali prve ambasadorki znanja v Sloveniji. Med več kot 40 znanimi in uspešnimi slovenskimi osebnostmi z različnih področij je tudi direktorica Domela dr. Jožica Rejec. Priznanja je podelila Life learning Academia.

Vloga prvih ambasadorki znanja pri nas je izbrati perspektivne mlade kadre, ki izstopajo s svojim delom in idejami ter jim s podelitvijo oznake Referenca pomagati pri prepoznavnosti in povečanju možnosti zaposlitve.



PRODAJNA

KONFERENCA

Konec lanskega leta in v začetku letošnjega leta je v Domelu potekala že 10. prodajna konferenca. Prodajna konferenca je sestavljena iz delavnic po posameznih programih in zaključka. Cilj prodajne konference je priprava akcijskih načrtov za naslednje poslovno leto.



Neja Drobnič



Delavnica za Avtomobilski program

Že v oktobru 2013 smo pričeli z delavnicami po posameznih programih. Pripravili smo 6 delavnic, na katerih so sodelovali sodelavci z različnih področij (uprava, razvoj, tehnologija, nabava, kontroling in prodaja). Glede na to, da so naši prodajni programi zelo različni, je takšna tudi vsebina delavnic. V osnovi delavnice potekajo tako, da na začetku vodje prodajnih programov predstavijo analizo preteklega obdobja za posamezen program, v nadaljevanju pa glede na odprta vprašanja sledi diskusija udeležencev.

Na prvi delavnici, ki je bila organizirana za avtomobilski program, smo se ukvarjali s produktno platformo in vprašanjem, kako izboljšati učinkovitost priprave ponudb in procesa vzorčenja. Na delavnici za program EC Pogoni je bila prav tako glavna tema produktna platforma in vprašanje, kako priti do novih realnih priložnosti ter kako jih realizirati. Naslednja delavnica je bila namenjena programu sesalnih enot, ki je še vedno Domelov paradni program. Na njej smo razpravljali o načinu dela z obstoječimi kupci, načinu dela z malimi kupci, o energijski nalepki, o programskih dilemah in splošnih odprtih vprašanjih. V začetku decembra 2013 je bila organizirana skupna delavnica za program EC Motorji ter za DC in UK Motorje. Poudarek delavnice je bil predvsem na delu z obstoječimi kupci, o možnostih povečanja prodaje in izboljšanju profitabilnosti programov.

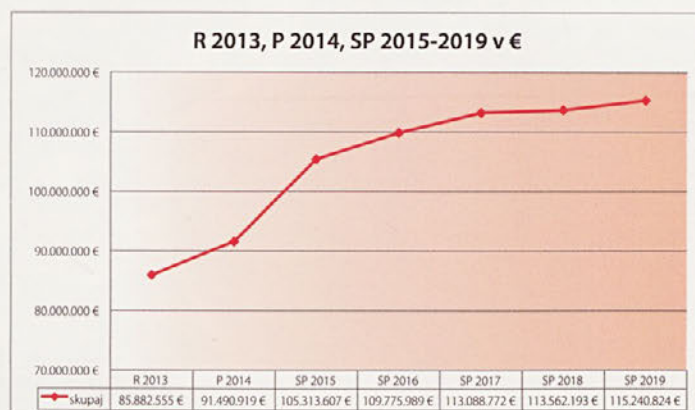
V januarju 2014 je sledila delavnica za program Laboratorijski sistemi, na kateri je bila diskusija o možnostih povečanja prodaje, produktne paleti, profitabilnosti programa in uporabi blagovne znamke Tehnica. Zadnja delavnica je bila namenjena programu EC Sistemi. Na njej smo se dotaknili strategije programa, produktne palete in dela z agenti.

Pri izvedbi dveh delavnic nam je v letošnjem letu z moderatorstvom priskočil na pomoč Aleš Markelj, ki je poskrbel, da sta bili delavnici bolj dinamični.

Na zaključku, ki je bil dne 17.2.2014, je najprej direktor prodaje Milan Tušek vsem sodelujočim predstavil tržno pozicijo Domela in strateške prodajne cilje do leta 2019. V nadaljevanju pa so vodje prodajnih programov predstavili rezultate tržnih aktivnosti iz preteklega obdobja ter plan tržnih aktivnosti za leto 2014.

Iz spodnjega grafa je razvidno, da je vrednost pričakovane prodaje v letu 2019 čez 115 mio €. Ti cilji so zelo ambiciozni in le s skupno močjo jih bomo tudi uresničili.

Za konec pa še o moji vlogi pri izvedbi prodajne konference. V glavnem je to pomoč pri organizaciji in koordiniranju udeležencev ter pisanje zapisnika na posameznih delavnicah.



Realizacija prodaje 2013, plan prodaje 2014, srednjeročni plan prodaje 2015-2019

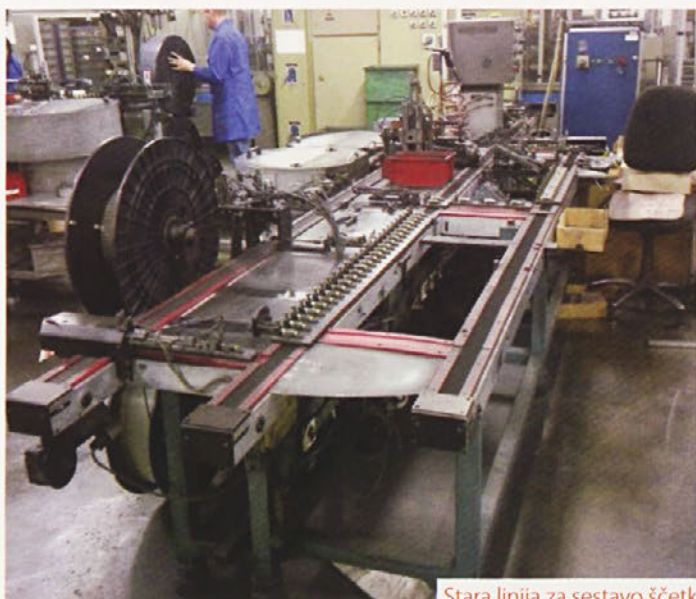
NOVA

LINIJA ZA SESTAVO ŠČETK 492



Luka Dolenc

V proizvodnji gredi in ščetk smo v lanskem letu dobili nekaj novih pridobitev, na mojem področju novo linijo za sestavo ščetk starih programov 315, 491, 492, 496 in 498. Linija je nadomestila stari dve iztrošeni liniji, kar je bilo omenjeno že v prejšnji številki.



Stara linija za sestavo ščetk

Na hitro sprehodimo skozi meni znano zgodovino izdelave ščetk v Domelu. Imeli smo dve liniji, obe sta bili skonstruirani in izdelani doma:

- **Linija 1** je bila letnik 1990, s svojim delom je pričela v Retečah, ga nadaljevala v Tehtnici, končala pa pri nas v proizvodnji. Omogočala je sestavo ščetk z ohišjem ali brez. Ohišja, vodila in vzmeti so se dozirala in sestavljala avtomatsko, za transport so se uporabljale palete, ki so krožile po transportnem traku. Delavka je v posebno iglo ročno vstavljala pletenice ščetk, ki jih je speljala skozi vodilo. Ščetke so se avtomatsko potiskale na mero, pletenice ščetk so se na naslednji postaji privarile na vodilo. Sledil je odrez njenega viška in odstranitev sestava s palete.
- **Linija 2** je bila letnik 2000 in je omogočala samo sestavo ščetk brez ohišja. Način sestave pa je bil enak.

Za menjave serij sta liniji imeli skupnega urejevalca, ki je poleg menjav odpravljal še zastoje znotraj procesa sestave in izvajal končno kontrolo sestavljenih ščetk.

Največja težava je bila kakovost varjenega spoja, skoraj ni bilo tedna, ko se nismo prerekali, ali je »švas dober«, kako in pod kakšnim kotom je potrebno nabrusiti varilno elektrodo, puščanje vode za hlajenje elektrode je bila skoraj stalnica itd. Največje težave pri varjenju so nam povzročale impregnirane ščetke, saj se zaradi načina pakiranja ščetk v škatle v razsutem stanju impregnacija prenese z grafita na pletenico. Kdor je že kdaj kakšno stvar zavaril, ve, da se mastne, naoljene materiale težko, če ne nemogoče, vari.

Na koncu leta 2012 smo se odločili, da gremo v nakup nove avtomatske linije. Po pregledu trga smo se odločili za podjetje HTC iz Kopra. Dostavili smo jim vzorce ščetk in vodil, ki so jih poslali svojemu dobavitelju varilne tehnike. Nazaj smo dobili zvarjene vzorce, pri katerih je bilo že videti, da je imel tudi dobavitelj težave z zamaščenimi pletenicami.

V začetku leta 2013 smo prišli na idejo, da bi zamenjali varjeni spoj za krimpanega, ki ga s pridom uporabljamo na programih 462, 463 in 467. Naredili smo prve teste, ščetke smo zakrmpali kar na liniji 462.

V razvoj smo oddali predlog spremembe z varjenja na krimpanje, predlog je bil potrjen. Potrebno je bilo izdelati novo konstrukcijo vodil. Na vodilih smo potrebovali jezičke, ki bi jih nato s posebnim orodjem na liniji deformirali in zakrmpali pletenico na vodilo. Potrebno je bilo splanirati prave količine obstoječih vodil, predelati rezilna orodja, izdelati nove trne in krivilne nože za krivilni del na Bihlerju. Izdelali smo prve vzorce iz predelanih orodij, dobavitelj linije pa je sestavil prve vzorce z novim strojem. V avgustu smo se en teden uvajali za delo na novi liniji, izvajali smo testne sestave ščetk z uporabo različnih sestavnih delov. Ščetke so potem naslednji dan sestavili v montaži, tako smo dobili takojšnje informacije o tem, kakšne so ščetke.

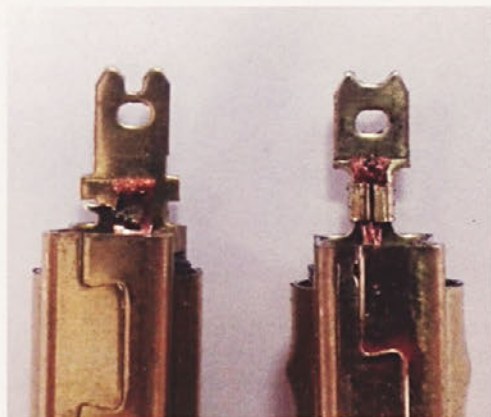
Linijo smo v proizvodnjo postavili v začetku septembra 2013 in nam je od samega začetka kar »dala za misliti«. Zatkanje vodil v dozirnem bobnu, slabo zakrmpani spoji, težave z nastavitvami itd. Rešili smo se težav s krimpanjem, saj smo nože naročili pri podjetju Mecal, ki je specializirano na tem področju. Nekaj težav smo rešili, nekaj pa jih je na žalost še ostalo.

Poudariti je potrebno, da je linija zelo univerzalna, saj lahko na njej avtomatsko sestavljamo čez 80 različnih kombinacij – sestavov ščetk.



Nova linija za sestavo ščetk

POČITNIŠKE KAPACITETE



Primerjava med varjenim (levo) in krimpanim spojem (desno)

Sestavni deli:

- 2 ohišji; razlikujeta se samo po barvi oz. materialu,
- 7 vodil ščetk,
- 6 vzmeti,
- cca. 30 ščetk.

Slaba stran starih programov so relativno majhne serije, velikokrat se zgodi, da so manjše od 200 kosov, lahko bi rekli, da so serije prototipne. Majhne serije pomenijo veliko količino menjav, kar je dobavitelj linije upošteval že pri zasnovi stroja. V ta namen imamo v računalniku za linije različne programe, vsaka koda sestava ima svojega. Linija je opremljena s tremi elektro cilindri. Nameščeni so na tiste postaje, pri katerih bi bilo potrebno imeti veliko menjalnih delov. Omogočajo nam nastavitve pozicij s praktično enim klikom na računalniku. Primer: če želimo ščetko iz vodila poriniti še za dodaten milimeter, enostavno izberemo program z zeleno pozicijo in je stroj nastavljen. Včasih pa je bilo potrebno vzeti orodje in nastaviti neko maso, cilindri ipd.

Z novo linijo smo pridobili:

- Takt linije se giblje okrog treh sekund na kos, zgodi se da v idealnih pogojih pade še nižje. Na uro izdelamo 1000 ščetk.
- Pred prihodom nove linije smo za dnevno količino potrebovali tri delavce, danes potrebno količino izdelamo v slabih dveh izmenah, predvideno je bilo v izmeni in pol.
- Kakovostnejše ščetke: opustili smo 100-odstotno končno kontrolo ščetk, saj je krimpan spoj zanesljivejši in stabilnejši od predhodno varjenega. Delavec preveri kakovost ščetk ob menjavi ter ob predpisani količini med samim procesom sestave. Proces sestave ščetk je veliko bolj stabilen kot včasih.
- Stroj je za delavce varnejši, saj je opremljen z varnostnimi vrati, česar pri starih dveh linijah ni bilo.

In še ena misel za konec. Ko smo stroj pripeljali, so bile prve besede v proizvodnji: »Ma*** se svet, kok cajta bo tk?«. Dvomi so do neke meje povsem upravičeni, saj je narava dela na ščetkah taka, da se grafitni prah nalaga po večini delov stroja, svoje naredi še zrak v proizvodnji, ki je zaradi struženja poln oljnih hlapov.

Dobra stran TPM projekta je tudi vzdrževanje čistoče, ki jo je pa veliko lažje vzdrževati na novi liniji kot pa na starih »zapacanih« linijah, pri katerih pa je napredek tudi več kot očiten.



Aleksander Volf

Na naši spletni strani je zapisano: »Zadovoljstvo na delovnem mestu je vedno povezano z zadovoljstvom v življenju, zato se v Domelu trudimo zaposlenim na različne načine izboljšati tudi kakovost prostega časa: ugodno koriščenje počitniških kapacitet, skupno druženje na poletnem pikniku, novoletno obdarovanje otrok, subvencioniranje rekreativnih in kulturnih dejavnosti ter različne druge dejavnosti, ki bogatijo in povezujejo.«

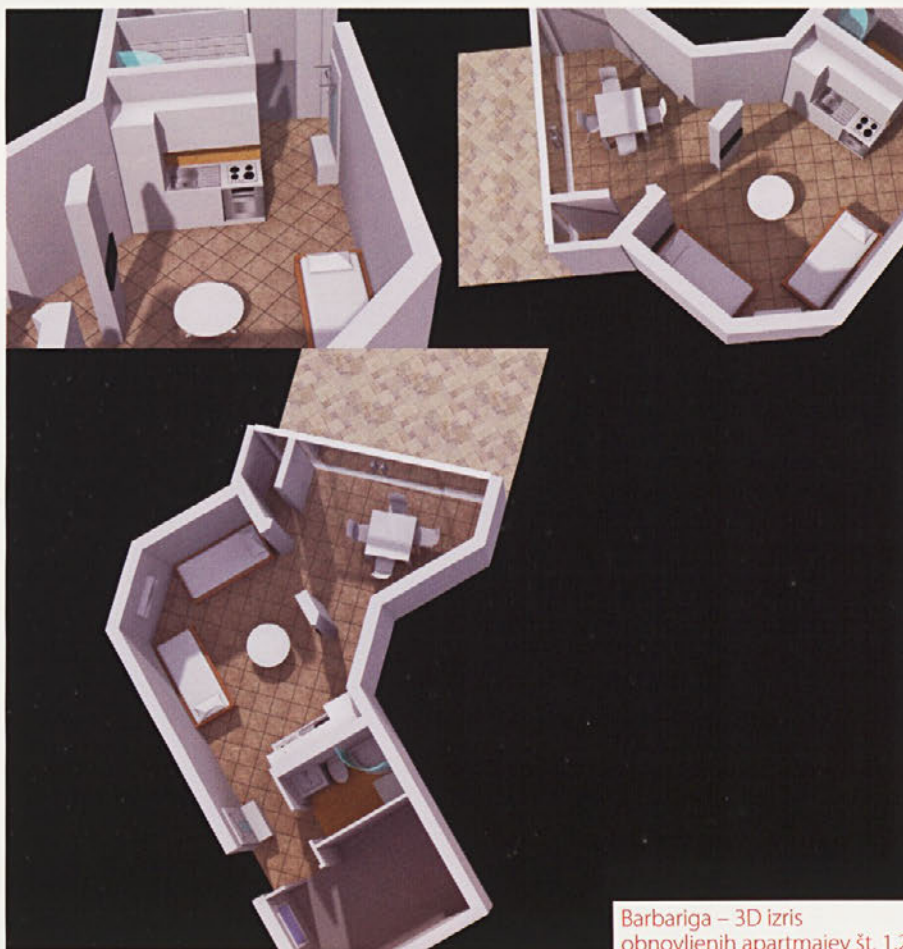
Svet delavcev že vrsto let upravlja s počitniškimi kapacitetami in vestno skrbi, da so vzdrževane do te mere, da nudijo prijetno bivanje vsem uporabnikom, tako zaposlenim kot upokojevcem. Zadovoljni smo predvsem s tem, da je zasedenost počitniških kapacitet vsako leto višja.

Pred časom je odbor za počitniško dejavnost objavil Razpis za letovanje 2014, za katerega je zopet prispelo rekordno število prijav; prispelo jih je namreč kar 112. Vse prijave so bile vložene pravočasno in naknadno vnešene v program Oddih, ki je skladno s Pravilnikom o urejanju zadev v zvezi s počitniškimi objekti skupine Domel določil, kdo od prosilcev - zaposlenih pridobi posamezen termin na določeni lokaciji. Največ prijav je bilo tokrat zabeleženo za počitnikovanje v počitniških prikolicah, kar kaže na to, da se zopet vrača trend iz preteklih let.

V letošnjem letu se je na našo pobudo zopet najela mobilna hišica na Lošinju, saj smo mnenja, da je med zaposlenimi zanjo še vedno zadostno zanimanje. Za razliko od prejšnjih let se je mobilno hišico najelo le za krajše obdobje.

Novosti v letošnjem letu je kar nekaj. Zagotovo pa izstopata razširitev in popolna obnova apartmajev št. 1 in 2 v Barbarigi ter renoviranje kopalnice v apartmaju v Čatežu.

Svet delavcev se bo še v bodoče trudil za vas, od vas - uporabnikov pa pričakujemo skrb za red in čistočo, kajti le tako bomo skupaj pripomogli k lepšemu bivanju v naših počitniških kapacitetah tudi v bodoče.



Barbariga – 3D izris obnovljenih apartmajev št. 1,2

UVAJANJE METODE TPM



Rado Lenkič

Prilagajanje razmeram na globalnem trgu zahteva od podjetij stalno soočanje z novimi izzivi. Kdor ostaja na mestu, se tem razmeram ne prilagaja, napram konkurenci ostaja zadaj – se pravi nazaduje. Skupna lastnost uspešnih podjetij je, da pri svojem delovanju uporabljajo različne strategije, metode in orodja, ki dvigujejo njihovo učinkovitost.

Ena od preizkušenih metod je tudi TPM. Total Productive Maintenance oz. prevedeno v slovenščino celovito produktivno vzdrževanje. Prva beseda angleške besedne zveze (Total) se interpretira kot aktivna vključenost vseh, ki lahko kakorkoli pripomorejo k zmanjšanju izgub, ki jih naprave lahko povzročajo. Naši stroji postajajo vedno bolj avtomatizirani in sofisticirani, lahko rečemo, da stroji delajo izdelke. Vloga ljudi pa je predvsem v tem, da stroje vzdržujemo, da delujejo pravilno – se pravi brez zastojev in brez izmeta. To seveda ni možno, če so v vzdrževanje vključeni le profesionalni vzdrževalci. TPM zahteva vključenost predvsem operaterjev (le- ti svoje stroje najbolj poznajo), mojstrov, tehnologov, kontrolorjev ...

Zavedati se je potrebno, da uvajanje metode ni lahko. Nasprotno, potrebno je investirati čas, denar. Pomembna je močna zavezanost nas vseh, predvsem vodstva, ki mora pri uvajanju metode zagotavljati močno podporo.

Med procesom uvajanja metode prepoznavamo in spreminjamo naše delovne navade, »podiram« meje med oddelki ter spreminjamo kulturo podjetja.

TPM se vedno prične z metodo 5S. Ta metoda je bila opisana že v eni od prejšnjih številčk Mozaika, zato je tu ne bom posebej razlagal. Metoda 5S nam naredi probleme jasno vidne, pomaga odkrivati nepravilnosti – kar je prvi korak k izboljšavam. Skratka, uspešno uvedena metoda 5S nam naredi delovno okolje urejeno, čisto in varno.

Z uvajanjem metode TPM smo v Domelu pričeli junija 2013. Praksa je, da pri uvajanju metode podjetja najamejo zunanje svetovalce. Za enak pristop smo se odločili tudi pri nas in najeli svetovalce iz podjetja Lean rešitve d.o.o., ki so pot uvajanja TPM-ja že uspešno prehodili in za to dobili mednarodno nagrado TPM podjetje leta na evropskem nivoju.

V juniju 2013 smo tako postavili TPM organizacijo in v pilotnih skupinah pričeli z uvajanjem 1. stopnje TPM-ja.



Vsebina 1. stopnje TPM-ja je predvsem:

- Oblikovanje TPM skupin (operaterji, tehnologji, vzdrževalci ...). Redni sestanki, planiranje/realizacija aktivnosti za izboljšave
- Info table TPM skupin
- Izdelava in izvajanje čistilnih in vzdrževalnih planov.
- Izdelava seznama kritičnih rezervnih delov za stroje
- Izvajanje 5S presoj
- Vizualizacija 5S in TPM napredka na Info tablah

Do konca oktobra 2013 so vse tri skupine dosegle več kot 90 odstotkov zahtev, kar pomeni, da so dosegle stopnjo TPM1.

Na osnovi doseženih rezultatov in pozitivnega odziva pri zaposlenih smo se odločili za širitev TPM-ja. Novembra 2013 smo tako oblikovali dvanajst TPM ekip, od katerih so štiri prestopile v TPM2, osem pa je novih in so v stopnji TPM1.

V OZI-ju pa smo oblikovali tri ekipe, ki uvajajo metodo 5S.

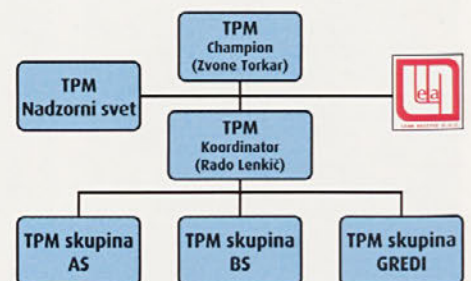
2. stopnja TPM se deli na pet poglavij:

- Izvajanje preventivnega vzdrževanja
- Varnost
- Kakovost
- Produktivnost
- Ekipno delo

Zastavili smo si cilj, da do konca leta 2014 nove ekipe dosežejo stopnjo TPM1. Stare ekipe pa stopnjo TPM2. Stopnji sta doseženi, če je dosežena več kot 90-odstotna izpolnitev po vprašalniku mednarodnega TPM inštituta.

Glede na dosežke ekip ocenjujem, da bomo zastavljeni cilj dosegli. Štiri nove ekipe (PGŠ3, L8, R4 in S5,8) so stopnjo TPM1 že dosegle.

Moč metode TPM-ja ni v njej sami, temveč v naši odločitvi. Odločitvi, da ostanemo uspešno podjetje.





Boštjan Demšar

Ena izmed najpomembnejših aktivnosti Poslovne enote Laboratorijski sistemi je povečanje obsega prodaje. Glavne možnosti vidimo v intenzivnejšem sodelovanju z obstoječimi kupci, v pridobivanju novih trgov ter razvoju novih izdelkov z višjo dodano vrednostjo.

Zaradi širokega programa smo se odločili, da se bomo ukvarjali s prodajo izdelkov, ki imajo največji doprinos. Tako smo sklenili dolgoletno tradicijo podjetja Tehnica in prekinili prodajo vseh vrst tehtnic ter skrčili program na analitske tehtnice japonskega proizvajalca Shiko Denshi, blagovne znamke Vibra. Japonske tehtnice so ene izmed najboljših na trgu, glavni sestavni element t.i. vilice pa delajo za številne ostale proizvajalce. Tako ste lahko zaposleni ob koncu lanskega leta po ugodni ceni kupili tehtnice z zaloge.

Naše prodajne aktivnosti smo osredotočili na nekaj izdelkov, kot so mini inkubatorji, kroglični mlin in nova centrifuga Centric 350. Že v začetku leta smo pridobili dodaten posel z inkubatorji za severnoameriški trg, ki bo letno količino inkubatorjev podvojil.

Rezultati širitve na nove trge in pridobivanje novih distributerjev na žalost niso vidni čez noč. Aktivnosti je mnogo, predvsem so povezane z razstavljanji na sejmih. Tako smo bili v letošnjem letu že na konferenci največjega evropskega distributerja, na sejmu ArabLAB v Dubaju, trenutno smo na sejmu Analytica v Nemčiji, v sredini aprila bomo na sejmu Analitika v Moskvi, konec meseca na forenzičnem kongresu v Londonu, sredi maja na sejmu v Saudski Arabiji.

Zadnja zgodba so novi izdelki. V zaključni fazi razvoja je nova centrifuga Centric 250, ki žanje veliko zanimanja. Velik prodajni potencial pa predstavlja izdelek, o katerem boste več slišali v bližnji prihodnosti.

Za zaključek bi se zahvalil vodstvu podjetja, ki podpira vsa naša prizadevanja za doseganje zastavljenih ciljev, ter kolegom s poslovne enote za izredno aktivno delo ter sodelovanje.

Za enkrat kaže, da nam je trend prodaje uspelo obrniti v pravo smer.



Sejem ArabLAB, Dubaj



Sejem Analytica, Nemčija



Sprejem pri Handlerju, ZDA

IZVOLILI

SMO NOVE SVETE DELAVCEV IN DELAVSKEGA ZAUPNIKA



Aleksander Volf

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU-UPB1) pravi, da se sodelovanje zaposlenih pri upravljanju uresničuje s pravico do pobude in do odgovora na dano pobudo, s pravico do obveščeniosti, dajanja mnenj in predlogov ter do odgovora nanje, z možnostjo ali obveznostjo skupnih posvetovanj z delodajalcem, s pravico soodločanja in pravico zadržanja odločitev delodajalca. Zaposleni pravice uresničujejo neposredno kot posamezniki ali kolektivno preko sveta delavcev oz. delavskega zaupnika, zbora delavcev in predstavnikov zaposlenih v organih družbe (nadzorni svet, uprava).

Pobude, mnenja in predlogi zaposlenih se lahko nanašajo na vsebino in organizacijo dela, na aktivnosti glede izboljševanja delovnih razmer oziroma humanizacije delovnega okolja in na doseganje uspešnega poslovanja družbe.

Med pristojnosti sveta delavcev spada skrb, da se izvajajo zakoni in drugi predpisi, sprejete kolektivne pogodbe ter doseženi dogovori z delodajalcem, predlaganje ukrepov v korist zaposlenih, sprejemanje predlogov in pobud zaposlenih, ki jih, če so upravičeni, upošteva pri dogovarjanju z delodajalcem ter pomoč pri vključevanju v delo invalidom, starejšim in drugim zaposlenim z zagotovljenim posebnim varstvom.

Kakovost sveta delavcev je vidna preko njegovega samoiniciativnega delovanja (pobude poslovodstvu/upravi za skupna posvetovanja ter sprejem ukrepov v korist zaposlenih). Samoiniciativnost ni le pravica sveta delavcev ampak predstavlja tudi dolžnost.

Danes se stremi k razvoju neposredne (individualne) participacije zaposlenih v tesni povezavi z inovacijsko dejavnostjo. Zaposlene se spodbuja k samostojnosti in soodločanju na vsebino, način in pogoje opravljanja dela na svojem delovnem mestu in v ožji organizacijski enoti. S tem se sprošča ustvarjalnost in inventivnost zaposlenih, kar pripomore k konkurenčni, uspešni organizaciji.

Dne 13.02.2014 so tako zaposleni v družbah Domel Holding, d.d., Domel, Elektromotorji in gospodinjiski aparati, d.o.o. in Domel IP Invalidsko podjetje, d.o.o., za obdobje štirih let (mandat) dela in naloge posameznim svetom delavcev zaupali:

Svet delavcev Domel Holding, d.d. oblikuje 7 članov.

- **GARTNER Martina**, Prototipni mehanik V
- **KOSEM Tomaž**, Višji tehnolog
- **KOZJEK Janja**, Samostojni kadrovski organizator
- **LOTRIČ Romana**, Vodja marketinga
- **MEGUŠAR Irena**, Pomočnik vodje kontrolinga
- **VOLF Aleksander**, Profesionalni predstavnik sveta delavcev
- **ZGAGA Martina**, Visoki programer

Volilna udeležba je znašala 85,12%.



Svet delavcev Domel, Elektromotorji in gospodinjiski aparati, d.o.o. oblikuje 13 članov.

- **JENSTERLE Borislav**, Visoki tehnolog
- **KOKALJ Marjan**, Višji tehnolog
- **KOSEM Aleš**, Proizvodni delavec III
- **LEVANIČ Marjana**, Proizvodni delavec IV
- **LOTRIČ Marko**, Strojni orodjar V
- **LUZJAR Borut**, Mojster
- **OLIČ Miroslav**, Vodja mehanskega vzdrževanja
- **POHLEVEN Tomaž**, Višji tehnolog
- **PREZELJ Igor**, Višji mojster
- **TOLAR Bojan**, Mojster
- **TRALJEŠIČ Armin**, Proizvodni delavec IV
- **TUŠEK Marko**, Kontrolor V
- **VEBER Klemen**, Proizvodni delavec IV

Volilna udeležba je znašala 60,80%.

Svet delavcev Domel IP Invalidsko podjetje, d.o.o. oblikuje 3 člani.

- **POTOČNIK Andreja**
- **TROHA Vesna**
- **MEGUŠAR Robert**

Volilna udeležba je znašala 88,90%.

Na zboru delavcev družbe Domel Energija, d.o.o. pa so zaposleni izvolili svojega delavskega zaupnika, kateri je **LEVANIČ Aleš** in opravlja dela Asistenta VII/O.

Sveti delavcev so že imeli ustanovne seje, kjer so izvolili svoje predsednike in namestnike predsednikov. Na podlagi določil 73. do 77. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) pa smo sklenili Dogovor o oblikovanju sveta delavcev kapitalsko povezanih družb, ki ga sestavljajo predstavniki novoizvoljenih svetov delavcev družb Domel Holding, d.d., Domel, Elektromotorji in gospodinjiski aparati, d.o.o., Domel IP Invalidsko podjetje, d.o.o. ter delavski zaupnik družbe Domel Energija, d.o.o.

Med prvimi nalogami posameznih svetov delavcev bo formiranje delovnih teles (odborov), priprava programov dela, ter izvedba osnovnega izobraževanja in pridobitev Certifikata Združenja svetov delavcev Slovenije za vse člane.

Zahvalili bi se radi vsem zaposlenim, ki ste prišli na volitve in izrazili svojo voljo, volilnim komisijam in njihovim odborom za strokovno in korektno izvedbo volitev. Izvoljeni predstavniki pa vam obljubljam, da bomo stališča, ki bodo dorečena na sejah Sveta delavcev prenašali vodstvu in jih s polno mero odgovornosti tudi zagovarjali. Prepričani smo, da se bo z upravo vzpostavil ustvarjalni dialog, ki je pogoj za zagotavljanje skupnih interesov.

KAKO STROJI PRAVILNO SEDETI PRED NA ČAKANJU RAČUNALNIKOM?



Roman Megušar

Nepravljen način uporabe računalnika med drugim lahko povzroči bolečine v hrbtu, vratu in rokah, glavobole ter utrujenost oči in slabšanje vida. Preberite nekaj nasvetov, kako uporabljati računalnik, da pri tem ne boste pretirano uničevali svojega zdravja.

Stol:

- Pri sedenju potisnite svoje boke čim bolj proti naslonjalu, tako da boste imeli podprt spodnji del hrbta in po možnosti tudi zgornjega, če ima vaš stol dovolj visoko naslonjalo. Na ta način boste lahko pri sedenju dosegli bolj vzravnano držo. Vzravnana drža je pri uporabi računalnika izrednega pomena.
- Če vam naslonjalo ne podpre dobro hrbta, si pomagajte tako, da na naslonjalo prislonite manjše blazine.
- Višino stola si nastavite tako, da bodo vaši podplati dosegli tla ter da bodo obenem kolena v višini bokov ali malenkost nižje.
- Kot, pod katerim morate nastaviti naslonjalo, mora biti nekje med 100 in 110 stopinjami.
- Med tipkanjem in uporabo miške morajo biti vaši komolci v višini mize.

Tipkovnica in miška:

- Tipkovnica in miška morata biti direktno pred vami.
- Veliko tipkavic omogoča, da se nastavi njihov naklon. Nastavite si takšnega, pri katerem bodo vaša ramena in še posebej zapestja sproščena.
- Pri uporabi miške bodite pozorni, da je ne držite s celotno dlanjo, ampak tako, da bo zadnji del vaše dlani venomer naslonjen na mizo oziroma podlogo za miško.

Zaslon:

- Zaslon postavite direktno pred sebe.
- Zaslon mora biti v takšni višini, da bo zgornji del slike v višini vaših oči. Če imate izredno velik zaslon, je lahko zgornji del slike malce višje od vaših oči. Če vam vaš zaslon ne omogoča dovolj visokega premikanja slike, si lahko pomagata s kakšno knjigo, ki jo podložite pod njega.
- Razdalja med vami in zaslonom mora biti vsaj za dolžino vaše roke.
- Spodnji del zaslona naj vam bo malenkost bližje kot zgornji del.
- Zelo pomembno je, da na zaslonu ne prihaja do odboja luči iz vašega prostora ali odboja zunanje svetlobe. Da do tega ne pride, si lahko pomagata tako, da namesto klasičnih luči uporabite reflektorje, saj vam ti omogočajo, da samostojno usmerjate svetlobo, pri moteči zunanji svetlobi pa se poslužujete zaves.

Premori:

- Po 20-ih ali najkasneje 30-ih minutah dela z računalnikom naredite eno do dve minuti dolg premor. Priporoča se, da med temi premori vstanete in se malo sprehodite.

- Če je le mogoče, naredite po uri dela 5- do 10-minutni premor, če pa ne gre drugače, pa v tem času poizkušajte opraviti delo, ki se ga ne opravlja na računalniku.



Roman Megušar

»Spet remontarji nekaj selijo,« so bile besede mimoidočih ob pogledu na stroj, ki se je s pomočjo selitvenih vozičkov in vzdrževalcev premikal po oddelku. »Kam pa bodo dali stroje, ki jih vzdrževalci peljejo ven, na dvorišče?«



V Retečah imamo prostor, kamor premeščamo stroje in naprave, za katere predvidevamo, da jih bomo v proizvodnji še potrebovali.

Največkrat je tehnolog tisti, ki predlaga odstranitev posamezne opreme iz redne proizvodnje. Glede na stanje stroja se odloči, ali gre le-ta na odpad ali na čakanje v Reteče. Prostor je zaklenjen in dostop do skladiščenih strojev imata obe vodji vzdrževanja; v Železnikih in v Retečah. Včasih ti stroji pridejo prav tudi zaradi kakšnega specialnega rezervnega dela, žal pa potem stroj ni več uporaben za proizvodnjo. Enkrat na leto pa se naredi pregled števila in stanja teh strojev ter se označi, kaj se trajno odpiše in odpelje na odpad.

Imamo pa v Retečah tudi skladišče rabljenih rezervnih delov, le-te po potrebi odstranimo iz opreme, ki gre v odpis. Opreme, ki jo moramo skladiščiti, je vedno več, zato so v Retečah, v kleti skladišča, odprli še en prostor. Ob predelavah, dodelavah in raznih spremembah na delujočih strojih pred nabavo novih delov prvo preverimo, ali je v Retečah kakšen uporaben strojni del.



PODELJENA

PRIZNANJA INOVATIVNOSTI ZA LETO 2013



Martin Pintar

Zvoki harmonike so nas tudi letošnje leto vpeljali na uro in pol trajajočo podelitev Domelovih priznanj za inovativnost in tokrat tudi certifikatov SIX SIGMA.

Le-to pa ni naključje, temveč je rezultat sistematičnih prizadevanj. Podjetje Domel s svojim sloganom »V Domelu inovativnost načrtujemo« sistematično načrtuje aktivnosti in izobraževanja, kjer je poudarek na ustvarjalnosti in timskem delu. In rezultati napredka so se v letu 2013 kazali v obliki pozitivnih kazalnikov kot so:

- Če je v letu 2012 sodelovalo 23 odstotkov zaposlenih, jih je bilo v letu 2013 že dobre 30 odstotkov.
- Število izboljšav na zaposlenega se je iz 0,49 v letu 2012 dvignilo in konec leta 2013 pristalo pri 0,73 odstotkov.

In to so kazalniki, ki kažejo tudi na pravo pot, ki smo jo začrtali, hkrati pa jo vodstvo odločno podpira in pri njej aktivno sodeluje.

In če na kratko povzamem uvodne besede direktorice dr. Jožice Rejec, so naše vrednote tisto najmočnejše orodje, ki se ga moramo vsi zavedati in z vrednotami živeti ter po svojih močeh pri njih aktivno sodelovati. In izboljšave lanskega leta nam tudi kažejo na dobro sodelovanje in pripravljenost, da se vse večkrat timsko in s tem močnejši odpravimo na pot sprememb, ki običajno ni lahka. Pričakovanja v prihodnje pa so jasna, sodelujemo vsi, saj bomo le tako lahko konkurenčni v branži, kjer poslujemo.

		Zlato priznanje	Srebreno priznanje	Bronasto priznanje
1	P:IP,AS,gredi	Blaž Potočnik	/	Klemen Veber
2	P:Vod,APEC, ECS		/	Jozo Pratljačič
3	P:PE SE MONT		/	/
4	P:BMC,ORO		Robert Špacapan	/
5	P:LS; MOT		/	/
6	R: KAK, PE KO, IP		Viktor Gortnar	Janez Zadavec
7	R:PE SE in OZI		Robert Rovtar	Miloš Šmid
8	R: Raz, pr		Borut Mohorič	/
9	R: NAB, SPL, Vod, FRP		/	Tina Ogrizek
10	R: ECS,APEC, LS, MO		Tadej Camlek	Jan Koblar

Tokrat je bila podelitev priznanj za inovativnost že desetič, od tega sedmič zapored kot samostojna prireditev, ki ima korenine v Domelovi internet aplikaciji za registracijo predlogov izboljšav pod imenom »SORA«.

Kdo so bili letošnji nagrajenci iz tega naslova je najbolj pregledno pokazano v spodnji tabeli, ki se zadnjih sedem let spreminja le po imenih nagrajencev, razdeljena pa je na pet proizvodnih in pet režijskih skupin, vanjo pa se lahko zapišejo vsi zaposleni z aktivno registracijo predlogov, ki jih pripeljejo do nominacije za navedena priznanja za inovativnost.

V nekaterih skupinah je bila letošnja konkurenca še posebej močna. Zmotno pa bi dejali, da v skupinah, v katerih ni bilo podeljenih nagrad, tudi ni bilo predlogov izboljšav. Prav tako so v teh skupinah dobri predlogi tudi z večjo gospodarsko koristjo, vendar je razpršenost večja, posamezen predlagatelj pa ni dosegel zahtevanega praga točk, ki je za bronasto priznanje 10 točk, za srebrno priznanje pa 15. Ob slednjem je zahtevana tudi gospodarska korist. Za zlato priznanje se potegujejo posamezniki z najvišjo oceno iz vseh skupin, ocenjuje pa se tudi celotno angažiranje posameznika v delovnem okolju.

Pri ocenjevanju šteje vsak vpisan predlog pol točke, dodatno polovico prinese uporabnost predloga. Veliko več pa k oceni prineseta gospodarska korist in status inovacije.





V letu 2013 je bilo registriranih 692 predlogov in to je bilo tudi izhodišče za izbor nagrajencev. Vsekakor so za imeni naših letošnjih nagrajencev zapisani številni predlogi izboljšav in inovacij. Nagrajenci so navedeni v preglednici, podrobnejše, podrobnejše opise lahko najdete na oglasni deski ali na http://intra.domel.si/sora/x_obvestila/, v nadaljevanju pa si oglejmo, kako je bil na prireditvi predstavljen zlati nagrajenec Blaž Potočnik.

Blaž Potočnik je univerzitetni diplomirani inženir elektrotehnike, ki je specializiral na področju robotike. V tehnologiji APEC sodeluje pri vpeljavi novih tehnologij, srečamo pa ga povsod, kjer je delo podprto z roboti. Njegovo priljubljeno področje so kombinacije optičnega nadzora v povezavi z robotiko in ostalo opremo, kjer se s tehniko dobresedno poigrava in ustvarja usklajeno celoto.

Samoiniciativnost in visok nivo tehničnega znanja, ob tem pa še pripravljenost sodelovanja pri najrazličnejših izzivih, so lastnosti, ki so Blaža Potočnika povzdignile do zlatega priznanja inovativnosti za leto 2013.

Poleg odlično opravljenega rednega dela prav predlogi izboljšav kažejo na njegovo ustvarjalnost in odprtost za sodelovanje. Samoiniciativno je izpeljal predloge, kot so »zlomanje neustrezno natisnjenih tuljav«, »Dodelava programa za optično kontrolo konektorja« in »Optimizacija robota na BMC oddelku«.

»Zatikanje obročev«, »Izdelava nastavitvenih kladic za balansni stroj« ter »Debubler za lepilo« pa so predlogi s timskim pristopom.

Blaž! In za konec te predstavitve še kratek poudarek na prejeti nagrado. Kot smo omenili, predstavlja ura rdečo nit med nekdanjo uro kakovosti in aktualnim priznanjem za inovativnost. Že v preteklosti pa je ura veljala za simbol najvišjega mojstrstva in popolnosti. In naj ti bo ta ura z najnovejšo tehnologijo v veselje, tako v podjetju kot tudi pri tvojih hobijih v prostem času.

Vsako leto ob tej priložnosti podelimo tudi druga priznanja in nagrade.

- Nagrado za največ vpisanih predlogov izboljšav v preteklem letu je prejel Luka Debeljak iz oddelka proizvodnja gredi.
- Priznanje vodji, ki odlično spodbuja in aktivno sodeluje pri vodenju predlogov izboljšav je za leto 2013 šlo v roke Mateju Galjotu, ki vodi proizvodnjo in montažo v poslovni enoti Laboratorijski sistemi.
- Nagrado za odlično izpeljan razvojni projekt v letu 2013 je prejel tim, ki je delal na projektu »Sesalna enota v Kapsuli« pod vodstvom dr. Janeza Rihtaršiča.

Pri razvoju produkta so delali: dr. Janez Rihtaršič, dr. Matej Tadina, Andrej Biček, David Koblar, Igor Markič, Domen Vrhunc, Tadeja Bergant, Teja Bertoncelj, pri industrializaciji produkta pa so delali Janez Eržen, Miha Urh, France Mohorič in Brane Potočnik.

S prireditvijo je odlično sovpadala tudi podelitev certifikatov SIX SIGMA.

Metodologija SIX SIGMA je namreč način, kako sistematično z določenimi statističnimi in drugimi orodji iskati izboljšave in nove inovativne rešitve za probleme v procesih. Prejemniki priznanj so zaključili program

Mag. Matjaž Čemažar o razvoju dogodkov na projektu kapsule pravi takole:

Razvoj vpetja za sesalno enoto je predstavljal za Domel strateški izziv, saj smo v strategijo zapisali, da smo vodilni proizvajalec elektromotorjev z nadgradnjami. Lahko bi rekli, da je bila ideja v tem primeru kot speči vulkan, ki čaka na pogoje, da se prebudi. In pogoji so se izpolnili, ko je vodstvo prodaje in razvoja uspelo prepričati firmo Arčelik, da so sprejeli koncept in investirali v razvoj. Arčelik je namreč iskal razvojnega partnerja za razvoj novega sesalnika za preboj v višji cenovni razred.

Ozrmo se še na tehnični problem, ki se je reševal.

Večina proizvajalcev sesalnikov želi izdelati čim tišji sesalnik, pri čemer sesalno enoto zadušijo s filtri in oblogami do te mere, da se z vgradnjo izgubijo glavne kvalitete visoko učinkovitih enot. Tako postane sesalnik z vidika energetske učinkovitosti slab, poleg tega pa se z uporabo učinkovitost sesanja še dodatno zmanjša zaradi nabiranja prahu v filterih in oblogah. Za hrup sesalnika je poleg dobrega dušenja visokih frekvenc ključno mehko vpetje sesalne enote v sesalnik in na tak način čim nižji prenos vibracij na ohišje, hkrati pa je potrebno zagotoviti zračno pot delovnega zraka tako, da pri izstopu izgubi čim manj energije.

Realizirana rešitev temelji na vgradnji sesalne enote v posebno oblikovano ohišje – kapsulo preko mehkih vpenjalnih gum tako, da vodimo zrak okoli sesalne enote po ohišju proti izstopu. Pri tem smo pot zraka občutno podaljšali, saj naredi obrat od 360 do 450°, pri čemer ga nismo v nobeni točki omejili. S tem smo obdržali visok izkoristek sistema, hrup pa učinkovito zadušili. Pomembna lastnost rešitve je tudi cenovna učinkovitost, saj za realizacijo te ideje niso potrebni dragi in zahtevni sestavni deli, prav tako pa je montaža razmeroma enostavna. Izdelek je razvit in industrializiran v celoti v Domelu. Rezultati so odlični in ker je celoten pristop na tem področju sesalnikov nekaj novega, se je za rešitev pri tujem patentnem zastopniku vložila patentna prijava.

In če se vrnem na začetne besede, bi dodal še to: ko je prišlo do resnejšega dogovora, je speči vulkan začel bruhati in ta ekipa je pod vodstvom dr. Janeza Rihtaršiča opravila odlično delo v zelo kratkem času. Od decembra naprej se kapsule brizgajo na oddelku BMC mas, pokrov pa se dela v Retečah.

Pričakujemo, da bomo izkušnje tega projekta prenesli še na druge kupce in produkte. Enak koncept kapsule smo že uporabili pri razvoju nove generacije sesalnih enot, ki bodo aktualne ob uvedbi energijske nalepke.

In s to novostjo smo se v novembru na Slovenskem forumu inovacij uvrstili med tri najbolj ocenjene inovativne produkte ter prejeli posebno priznanje.

usposabljanja SIX SIGMA ter svoje znanje uporabili v uspešno zaključenih projektih izboljšav v Domelu. Izobraževanje je vodil mag. Matej Hohnjec, ki je v sodelovanju s skrbnikom za uvajanje SIX SIGMA in direktorjem kakovosti Mirom Šmidom podelil certifikate.

Green belt certifikat so prejeli:

- Aljoša Močnik, Sebastian Kamenšek, Marko Kos, Andraž Rant, Saša Žaberl, Veronika Jakolič, Blaž Potočnik, Cene Rant, Herman Lampret, Andreja Zadavec, Martin Arnoldj.
- Design for SIX SIGMA certifikat sta prejela Marko Novinc in Jure Pfajfar.
- Black belt certifikate pa so prejeli: Blaž Benedik, Mohor Markelj in Danica Marenk.

Mag. Matej Hohnjec je kot častni gost nagovoril zbrane in dal poudarek na pomen sistematičnega inoviranja za prihodnji razvoj. Kot odličen poznavalec metod SIX SIGMA in Triz metode pa je navedel, kako na Daljnem vzhodu, še posebej pa v Južni Koreji, metode s pridom uporabljajo v največjih korporacijah, pripravljajo pa se tudi na uvajanje v osnovne šole.

S harmoniko je prireditve spremljal učenec glasbene šole Škofja Loka Anže Čemažar pod vodstvom mentorja prof. Jerneja Hostnika, vse skupaj pa je v celoto povezovala Alenka Bertoncelj.

Od 1.1.2014 pa že teče naslednje enoletno obdobje za registracijo idej in predlogov izboljšav, ki bodo v začetku naslednjega leta služili za izbor prejemnikov priznanj inovativnosti za leto 2014. Zato kar pogumno z registracijo tistih idej, kjer vidite naše priložnosti za lažje doseganje ciljev podjetja.

In za konec še iskrene čestitke vsem nagrajencem.



Janja Kozjek

Čeprav ima človek občutek, da je pri vsej tej poplavi reklam in ponudb, to ponovno modna muha, ugotavljam, da temu ni tako. Prebiranje in iskanje informacij o oljih, me je pripeljalo do tega, da marsikaj tega še ne poznam in ne vem. Včasih smo jedli margarino (bolj je trda, več teh maščob vsebuje), ker smo mislili, da je bolj zdrava? Danes vemo, da to ni, saj vsebuje trans maščobne kisline, ki so strup za naše telo. Ker imajo trans maščobne kisline le negativne učinke, se jih je priporočljivo čim bolj izogibati oziroma jih zaužiti manj kot 1 % glede na celodnevne energijske potrebe po maščobah. Trans maščobne kisline vsebujejo mastna živila živalskega izvora, ocvrta hrana - krofi, čips, ocvrto meso, krompirček ipd. Bistveno bolj škodljive učinke imajo trans maščobne kisline, ki nastanejo s hidrogenacijo rastlinskih olj, kot tiste, ki so naravno prisotne v živilih živalskega izvora.

Iz prejšnje številke Mozaika, nadaljujem s temo o oljih in maščobah. Zaključila bom temo o konopljinem olju, nadaljevala o olju črne kumine in nekaj, kar gotovo še niste slišali ali brali o maščobah, ki so za naše zdravje zelo pomembne. Kakšne in katere pa v nadaljevanju?

Terapija s konopljinim oljem

Informacije o tem, kolikšna je priporočena dnevna količina olja na dan, se razlikujejo. Nekateri viri navajajo, da potreben delež linolne kisline in alfa linolenske kisline dobite že z eno žlico olja na dan. Spet drugi priporočajo od 2 do 4 žličke (do 50 ml) olja na dan. V primeru terapije s konopljinim oljem se količina lahko poveša do 150 ml dnevno. Uživanje povišane doze konopljinega olja pa naj traja točno 7 dni. Nato količino spustite do normalne dnevne količine, torej 2–4 žličke dnevno.

Če ne želite zaužiti surovega olja, si za ta namen lahko pripravite spodnjo mešanico:

- 1 žličko konopljinega olja
- pol skodelice navadnega (organskega) jogurta
- pol skodelice vode
- Sestavine zmešajte skupaj, hranite v hladilniku in zaužijte od 1x do 2x dnevno.

Shranjevanje konopljinega olja

Konopljino olje je občutljivo na svetlobo, toploto in zrak, zato ga dobro zaprtega shranjujte v hladnem, temnem prostoru, najbolje v hladilniku. Upoštevajte rok uporabe na olju, prav tako je priporočljivo, da po odprtju olje porabite v roku od 1 do 3 mesecev. V primeru, da želite olje ohraniti dlje časa, ga zmrznite. Olje bo zmrznjeno ohranilo vse svoje lastnosti, do enega leta.

OLJE ČRNE KUMINE RASTLINSKI ČUDEŽ - NIGELLA SATIVA - ČRNA KUMINA

Črna kumina *Nigella sativa* je v muslimanskem svetu znana že stoletja. Prerok Mohamed je menda o njej rekel: »V črni kumini je zdravilo za vse bolezni, razen za smrt.« Njena domovina je Egipt. Še danes tam rastejo najbolj kvalitetne rastline. Egipčani so jo začeli prvi uporabljati kot zdravilo. V grobnici znanega faraona Tutankamona so našli stekleničko olja črne kumine, ki je danes na ogled v muzeju, v Kairu.



V Ameriki so črno kumino odkrili v poznih osemdesetih letih. Kmalu so jo začeli raziskovati znanstveniki in zdravniki in leta 1996 je Centralna uprava za kontrolo in nadzor zdravil in hrane uradno potrdila in dovolila uporabo olja črne kumine pri rakastih bolnikih. Ugotovili so namreč, da se je pri tistih bolnikih, ki so jim ob običajnem zdravljenju raka dajali tudi olje črne kumine, rast rakavih celic zmanjšala za 50 do 80 %. Prav tako, ti bolniki niso imeli nobenih stranskih učinkov zaradi kemoterapije.

V Evropo je egipčansko črno kumino pripeljal dr. Sassy, leta 1996. Od takrat dalje je začela svoj zmagoslavni pohod po državah unije. Olje pridobivajo iz majhnih semen rastline s hladnim stiskanjem. Seme črne kumine vsebuje več kot 100 zdravilnih sestavin, ki zdravilno vplivajo na naše telo, najbolj pomembne so: Omega 3 in Omega 6 maščobne kisline, vitamini: A, B1, B2, B6, E, C, minerali: Ca (kalcij), K (kalij), Fe (železo), Zn (cink), P (fosfor), Mg (magnezij), Se (selen).

Znanstveniki so pred nekaj leti začeli preučevati to čarobno rastlino in njihova spoznanja so zares neverjetna. Nemški zdravnik, imunolog dr. med. Peter Schleicher in egipčanski zdravnik dr. Mohamed Saleh sta napisala knjigo, v kateri pojasnjujeta, da olje črne kumine zdravi tako, da neposredno vpliva na imunski sistem za stabilizacijo telesa. Olje imunski sistem stabilizira v takšni meri, da se je sam sposoben braniti in zdraviti številne bolezni. Deluje pa tudi zunanje, npr. pri kožnih alergijah ali nepravilnostih ga nanesemo na oboleli del kože.

Olje črne kumine je močnejšega vonja, ki spominja na janež. Priporoča se dnevno dve čajni žlički, eno zjutraj, po zajtrku in eno čajno žličko zvečer po večerji. Učinki se poznajo že po nekaj dneh. Je edino olje, ki ga lahko damo tudi dojenčkom. Dojenčki in otroci do deset let starosti jemljejo pol čajne žličke 1x na dan, po obroku.

Nekaj bolezni, za katere obstajajo znanstveni dokazi, da se lahko pozdravijo z rednim jemanjem olja črne kumine:

- preprečuje širjenje rakavih celic za 50 do 80 odstotkov - zdravniki v ameriški zvezni državi Karolini so ugotovili in dokazali, da je zdravljenje raka s pomočjo olja črne kumine bolj učinkovito, saj deluje brez



kontraindikacij, kot npr. izguba las pri kemoterapiji. Bolniki z rakom jemljejo dnevno tri čajne žličke olja.

- pospešuje rast kostnega mozga za 250 odstotkov
- akne bolezni kože kot so: ekcemi, srbenje, nevrodermis, rane, opekline
- kožo naredi gladko in prožno, zato jo priporočamo nosečnicam doječih materah
- povečuje nastanek mleka
- glivična obolenja
- alergije, vnetja
- astma in bronhitis
- hemoroidi
- prehlad in kašelj
- glavobol
- znižuje slab holesterol
- znižuje krvni sladkor, zato jo zelo priporočamo diabetikom in sladkornim bolnikom
- težave z želodcem, krči, napenjanje
- zmanjšuje bolečine pri menstruaciji

Sestava olja črne kumine:

Olje črne kumine vsebuje več kot sto zdravilnih učinkovin, naštejmo nekaj najpomembnejših:

84% dvojno nenasičenih maščobnih kislin, predvsem Omega 3 in Omega 6 - za zdravo srce in ožilje Provitamin A (Beta Karotin) - za kožo, lase in nohte, pomemben pri presnovi maščob, beljakovin in ogljikovih hidratov

- Folna kislina - za rast, dobro kri, kosti
- Magnezij - za živce, srce in mišice. Magnezij aktivira približno 300 encimov v
- presnovi
- Vitamini B1, B2, B6 - psihično ravnovesje, za močne živce
- Vitamini A, E, C - za zaščito jeter, za zaščito celic, za kožo in oči
- Nigellon - širi bronhije, tako olajša dihanje
- Nigellin - grenka snov, ki pospešuje prebavo hrane in pomaga pri revmatizmu
- Thymohydrachinon - znižuje holesterol, zavira rast rakavih celic, pospešuje izločanje
- žolča
- Thymochinon - deluje antibakterijsko, dezinficira
- Beta-sytosterin, Camesterol - uravnava nivo holesterola
- Druge aminokisliline - potrebne za pravilno delovanje hormonov
- Cink - za žleze bezgavke, hormone, za močno vezno tkivo, proti gubam
- Selen - za zaščito celic

Prednosti uporabe:

- pozitivno deluje na prebavni trakt
- pospešuje prebavo
- ima pozitiven učinek na umirjanje želodca
- spodbuja razstrupljanje telesa

- povečuje telesno odpornost
- pomirja razdražena dihalna
- pozitivno vpliva na delovanje srčno-žilnega sistema
- spodbuja normalizacijo krvnega tlaka
- pospešuje prekrvavitev
- pomaga odstranjevati žilne obloge
- kot antibiotik širokega spektra pri bakterioloških in virusnih boleznih kot adaptogen –
- snov, ki pomaga telesu pri soočenju s spremembami
- pri prekomernem telesnem in duševnem stresu
- kožne bolezni, vključno z luskavico in plešavostjo
- želodčne razjede, razjede dvanajstnika
- bolezni trebušne slinavke
- sindrom kronične utrujenosti, brezvoljnost, apatija
- deluje kot zmerno aktiven antidepresiv
- deluje razstrupljevalno, izboljša presnovo
- zmanjšuje željo po prekomernem prehranjevanju
- pozitivno deluje pri okrevanju po operacijah in dolgotrajnemu zdravljenju
- obolenja ledvic in sečnih poti, vključno ledvic in sečnih kamnov
- glavobol, migrena
- bolečine v sklepih in mišicah
- blagodejno vpliva na kronične bolečine
- uničuje človeške parazite in gliste v črevesju
- sanira posledice pika žuželk ali kač
- pomaga pri odpravi težav z neplodnostjo pri moških in ženskah
- pomaga pri odpravljanju težav s prostato
- omili posledice različnih alergij in astme
- znižuje visok krvni tlak
- normalizira zvišane vrednosti škodljivega holesterola LDL
- normalizira raven sladkorja v krvi
- odlično deluje pri težavah z diarejo (driska)
- pomaga odpraviti škodljive stranske učinke kemoterapije
- odlično vpliva na preprečevanje bolezni, kot so rak
- povečuje obnovo kostnega mozga do 250%
- zmanjšanje rast tumorskih celic za 50%
- redna uporaba podaljšuje življenje
- pozitivno vpliva na bolezni srca in ožilja
- za odpravo bolečin pri vnetju sluhovoda
- nevtralizira vnetje dlesni in ustne votline
- zmanjšuje težave v nosečnosti
- pomaga pri okrevanju po preboleli zlatenici
- povečuje nastajanje mleka v dojkah
- pomaga pri težavah z jetri
- pomaga pri zdravljenju AIDS, TB

O alergijah

V današnjem času našo telesno obrambo ogrožajo zelo različni zunanji faktorji (sevanja, kemikalije, stres itd). Zaradi destabilizacije občutljivega imunskega sistema lahko pride do razvoja alergijskih značilnosti. Imunski sistem prične napadati v osnovi nenevarne snovi iz okolja (npr dlako hišnih ljubljencev). Ta napad povzroči prekomerni imunski odziv, pri katerem se oddajajo sekundarni mediatorji, med drugim histamin. Posledica tega je pretirano spodbujanje delovanja celic, nabreklost, »vodene« oči, izcedek iz nosu...

Splošno je znano, da dednost vpliva na razvoj alergij. Dandanes vsaka peta oseba trpi zaradi kakšne oblike alergije. Alergija pravzaprav pomeni motnjo v delovanju imunskega sistema oziroma nenormalni imunski odziv, ki se kaže kot preobčutljivost za posebne snovi. Celotni imunski sistem sestavljajo celice, ki identificirajo, ocenijo ter uničijo snovi, katere prihajajo v telo od zunaj. T- in B-celice povzročajo imunski odziv, saj identificirajo zunanje snovi skozi površinske receptorje. Snov, katera »nosi« dovolj ločljive lastnosti se imenuje antigen. Makrofagi »priključijo« antigene ter jih »predstavijo« T-celicam ter jih aktivirajo, kar povzroči proizvodnjo limfokinov. Limfokini povzročijo širjenje krvnih žil ter vzbujajo rdečico, ogretje, nabreklost. Olje črne kumine lahko v 90 odstotkih primerov izboljša simptome alergij.

Začimba naj bi zaradi vsebnosti vitaminov, encimov in eteričnih olj imela več kot sto zdravilnih učinkovin. Na zdravje pa pozitivno vpliva tudi dejstvo, da vsebuje več kot 80 % nenasičenih maščobnih kislin, predvsem omega 3 in omega 6.

Esencialne maščobne kisline so hranljive snovi, ki pa jih telo tako kot vitaminov ne more tvoriti samo – zato jih vnašamo s hrano. Najpomembnejši med esencialnimi maščobnimi kislinami sta linolejska in alfa-linolenjska kislina.

Črna kumina, lahko uporabimo tudi pri peki kruhkov ali bureka. Ta drobna semena lajšajo predvsem prebavne motnje, kronični kašelj, želodčne težave in težave s kožo (akne, dermatitis), uravnavajo pa tudi krvi sladkor. Ker vsebujejo naravni antihistamin, je olje črne kumine, ki je sicer izrazito aromatično, eno najboljših olj za ublažitev alergijskih simptomov in astme. Črna kumina na splošno krepi imunski sistem.

Raziskave so celo pokazale, da lahko ob uživanju črne kumine vsak zdrav organizem prepozna in uniči rakave celice, preden lahko tumor ogrozi naše zdravje.

Tudi sama sem jo začela uživati, predvsem zaradi alergij, ki me pestijo.

Še nekaj, kar zagotovo niste vedeli o maščobah

Nenasičene maščobe

Nenasičene maščobe so predvsem rastlinskega izvora in se pojavljajo v tekoči obliki. Med nenasičene maščobe spadajo predvsem hladno stiskana rastlinska olja iz semen in oreščkov, ter tudi ribja olja. Varujejo nas pred boleznimi srca in ožilja ter uravnavajo nivo telesnega holesterola.

OMEGA-3 maščobne kisline: RIBJE, LANENO, KONOPLJINO, OREHOVO...

Spadajo med esencialna hranila, kar pomeni, da jih moramo v telo nujno vnesti s hrano. Delujejo protivnetno, krepijo delovanje možganov, zmanjšujejo preobčutljivost telesa na alergije, povečujejo odpornost, preprečujejo depresijo in možnost pojavnosti rakavih obolenj. Zaradi svoje sestave so zelo občutljive na svetlobo, toploto in prisotnost kisika. Zato olja te skupine hranimo v hladilniku in jih porabimo v nekaj tednih. Uporabljamo jih le pri hladni pripravi jedi in jih ne smemo segreti oz. izpostavljati visokim temperaturam. Na naših krožnikih naj se pojavljajo vsakodnevno.

OMEGA-6 maščobne kisline: SONČNIČNO, BUČNO, KORUZNO, OLJE GROZDNIH PEČK, SOJINO OLJE...

Prav tako ta spadajo v esencialna hranila, torej jih moramo nujno vnesti v telo s hrano. Po številnih raziskavah blažijo vnetja, zmanjšujejo zadrževanje vode, znižujejo krvni pritisk, spodbujajo IMUNSKI SISTEM, ugodno vplivajo na srčna obolenja in manjšajo možnost srčnih infarktov, zvišujejo senzitivnost na inzulin, kar zniža potrebo telesa po njem.

Razmerje dnevno zaužitih omega 3 in omega 6 maščobnih kislin naj bi bilo 2:1 in 1:1. Tedensko to pomeni dve ali tri porcije ribe. V dnevnem kaloričnem vnosu esencialne maščobne kisline predstavljajo 5 do 10 odstotkov vseh kalorij. Danes je v naši prehrani popolnoma porušeno razmerje vnosa omega-3 in omega-6 maščobnimi kislinami, ki je bilo včasih 1:3, danes pa znaša že 1:10 in tudi več. To se odraža tudi v boleznih današnjega časa.

Za termično obdelavo niso primerne in jih zato čim manj segrevamo.

OMEGA-9 maščobne kisline: OLJČNO, LEŠNIKOVO, MANDLJEVO, OLJNE OGRŠČICE, AVOKADOVO, SEZAMOVO OLJE...

Olja te skupine so dokaj stabilna in jih uporabljamo tudi za termično obdelavo, vendar s segrevanjem ne smemo pretiravati, lahko le dušimo. Olja te skupine morajo biti osnova vsakodnevni prehrani. Olja delujejo protivnetno in so najboljši nadomestek danes preveč uporabljenim oljem, bogatim z omega 6 maščobnimi kislinami.

Olja med seboj brez skrbi lahko pomešamo in mešamo. Na tovrsten način lahko prekrijemo manj prijeten okus določene vrste olja, ki pa ga je zaradi zdravja pomembno vnesti v telo – olja z omega-3 maščobnimi kislinami.

Brez teh esencialnih maščobnih kislin ni mogoče absorbirati drugih maščob, tako tudi koristne maščobe ostanejo neizkoriščene.

Nasičene maščobe

Za orientacijo dodajam, da so maščobe živalskega izvora nasičene maščobe. Sem spadajo goveji loj, svinjska, piščančja, račja mast, mlečne maščobe. Izjeme so kokosova in palmina mast in kakavovo maslo.

Še vedno se »krešejo mnenja« glede uporabe maščob in olj, vendar je dokazano, da so prav tako pomembne za telo. Ker so nasičene maščobe zelo stabilne, so primerne za termično pripravo jedi (cvrtje in pečenje), čeprav je prav, da si to si privoščimo samo občasno. Najbolj primerna za termično obdelavo je kokosova maščoba (lahko je v obliki, masla, olja ali masti) in maščoba Ghee (gi), ki je mlečna maščoba v obliki prečiščenega, kuhanega masla (žonta ali maslena maščoba). Ti maščobi vsebujeta številne v maščobah topne vitamine in imata antioksidativne, antiobiotične in protiglivične učinke in ne vplivata na porast nezdravega holesterola.

Vir: Skupaj za zdravje človeka in narave/Sanja Lončar; Revija Eko dežela

OGLAS

PRODAMO POČITNIŠKI APARTMA

V turističnem naselju Barbariga pri Vodnjanu (Pula)

Površina zemljišča: 67 m²

Neto koristna površina: 37,46 m²

Izključna cena: **51.000 EUR**

Opis objekta: apartma (DOMEL št. 3) se nahaja v pritličju in je redno vzdrževan. V njem so opremljena kuhinja in 2 ležišči, kopalnica, spalnica z ležišči ter urejena terasa in pripadajoče zemljišče. Zemljiško knjižno je stanje apartmaja urejeno. To ne velja za parkirišča pred apartmajem, kjer trenutno še potekajo pravni postopki glede lastništva (to velja za vse apartmaje v naselju – za izid postopkov Domel ne jamči).

Dodatne informacije dobite pri Aleksandru Volfu (tel. 04 5117 441) ali Alešu Marklju (tel. 04 5117 173).

POMLADI

LAHKO TUDI ZBOLIŠ



Marija Demšar

Kašljam, da je grdo. Eva je našla nekaj na internetu in pravi, da bi bil lahko oslovski kašelj. Sem si rekla, da je najbolje, če preverim v kopalnici. Ugotovila sem, da mi oslovski ušesa še ne poganjajo. Sicer sem pa oslovski kašelj imela v otroštvu. To je nekaj "boljšega"! Popij in pojej kaj, če si upaš. Vso stvar samo še poslabša.

Pa so me silili najprej s čaji (tekočino pač, da ne dehidriraš čisto, če že ješ ne kaj dosti)!

Mogoče imam pa pasji kašelj? Ja, pa kupiranih ali povešenih ušes tudi še ni videti. Torej bo prehlad. Da bi bil kriv tobak, pa jaz nočem verjeti. Sicer je pa danes tako ali tako vse viroza.

Bacile pa stresam vse naokoli, pa naj bo že karkoli hoče. Lep začetek pomladi, ni kaj.

Sem se spravila na kavč pred televizijo. Novo razočaranje. Ali ima ta tudi bacile? Za virus na TV pa še nisem slišala.

»Bog ne daj, da bi crknil televizor,« poje Adi Smolar. Pri nas se pa ravno nekaj podobnega dogaja. Ni še "morto di krepo", bo pa kmalu. Je pa univerzalen, ta sprejemnik. Ima barve, ki jih drugi vrhunski, dragi, večji in še kakšni ne premorejo. Enkrat je mahnen na modro, drugič iz rdeče barve naredi lila ali vijolično. Gledaš nekaj iz Avstralije, pa so vsi obrazi oranžni ali rdeči (da jih mogoče ni sonce tako opeklo). Pa spet stari dobri črno-beli posnetki. Obarji so lahko tudi rumeni. Da niso morda ljudje, če niso ravno doma na Kitajskem ali Japonskem, zboleli za zlatenico? Le zelene noče več prav dobro pokazati. Vsi gozdovi so nekam "rjavkasti". Taki, ki bodo na pomlad



in poletje postali tudi naši, tam kjer je divjal veter, še prej pa žled. Polomljeno, uničeno.

Treba bo pospraviti, da ne pride še lubadar na svoj račun! Bi se prav lepo redil in "pogospodil".

Cena lesa in drv bo pa padla. Stroški za pospravilo pa prej kot ne zvišali. Toliko o tem.

Imam pa vsaj na računalniku lepo zeleno sliko z nekaj zasneženimi gorami. Ja, če te čez noč ne udari kaj drugega. Pri Evi tako nikoli ne veš, kdaj bo kaj spreminjala. Okoli novega leta smo imeli lepo smrečico, a žal je prevladovala rdeča barva. Lepo prosim. Pri rdeči pa moje oči trpijo. No, vsaj dežja mi ni še nikoli "zrihtala". Ga je bilo že zunaj dosti. Pa vedno se ga bojim, ker uničuje stanovanje. Zamaka. Pa ne več skozi streho, ker so jo popravili. Streho! Ravno streho v predalpskem področju? TERASO. Lepo vas prosim!

Saj vidim, kako deluje vse skupaj. Pridejo, pogledajo in odidejo. Kdaj se jim bo posvetilo, da je kriv ta venec okrog teras. Na nekaterih so nanj položili pločevino. Pri naju je ni! Saj ni končna rešitev, pomaga pa vsaj malo. Na balkonu se sedaj pojavljajo nekakšni kapniki. Škoda, Postojnske jame tukaj ne bom doživela, blok pa tudi ne. Se bo prej sesul. A Azteki in Egipčani so pa znali graditi? Danes hodijo ljudje v Južno Ameriko pa v Egipt, da vse to vidijo. To je turizem.

Saj je pri naju tudi vse skupaj bolj "turizem" kot kaj drugega. Le vstopnine ne pobiram. Ne še! Sem pa žalostna!

S televizijo je slabo, z mano bo pa, upam, jutri že malo bolje. Upanje je pol življenja, pravijo. Bo regrat pomagal, saj čisti telo, pa rman, ki je sedaj še precej drobcen. Oboje pa je dobro za pomladansko razstrupljanje. Tudi Eva ga pozna! Saj sem jo o užitnih plevelih in drugih rastlinah kar nekaj naučila. Menda je regrat tudi plevel. Sem naj bi sodila tudi travniška kislica. Pa še kaj bi se našlo. Dobro se da spomladi najesti z nekaj "plevela". Tudi tukaj so vitamini, ki jih telo po dolgem odmoru še kako potrebuje.

Bom končala. Hči mi je skuhala dober čaj, vsaj diši tako. Moja Eva, kaj bi jaz brez nje!



INTERVJU

TOMAŽ BENEDIČIČ



Katarina Prezelj

Tomaž Benedičič je v Domelu zaposlen od leta 1980, dela v oddelku BMC mas in v prostem času igra biljard. Torej ni profesionalni igralec biljarda, čeprav je z le-temi odigral že vrsto dvobojev.

Tomaž, koliko časa je to že tvoj hobi?

Z biljardom se ukvarjam od leta 1991. Začelo se je čisto slučajno, v bifeju pri Jelku na Racovniku. Potem je moj prijatelj, žal že pokojni Stane Demšar z Zalega Loga, ki je imel v najemu lovsko kočo, pripeljal tekmovalni biljard in takrat sem začel resneje igrati. Tu, po Železnikih, sem v letih od 1991 do 2000 osvojil okoli 15 pokalov. Lahko pa se pohvalim, da ima moja licenca številko 1, kar pomeni, da sem v Sloveniji vpisan kot prvi biljardist.

Ampak kasneje si tekmoval tudi drugod?

Ja, hodil sem po mednarodnih turnirjih v Evropi in se udeleževal državnih prvenstev.

Katere vrste biljard pravzaprav igraš?

Poznamo več različnih iger.

Trenutno najbolj popularni je seveda snooker. Potem sta tu še karambol, kjer je miza brez lukenj, in pool (miza z luknjami). Tega, zadnjega, igram jaz. To je tekmovalni biljard, kjer so štiri različne discipline: mednarodna osmica, devetica, desetica in 14+1.

Na evropskem prvenstvu si izbereš disciplino (lahko tudi več), v kateri boš tekmoval. Državno prvenstvo pa je za vsako disciplino posebej.

Povej, kako pa s turnirja v Železnikih prideš na državno prvenstvo?

Najprej se moraš včlaniti v klub. Zadnjih pet let sem včlanjen v klub Fit-Fit v Domžalah, pred tem pa sem bil pri Ljubljanskih zmajih. V Domžale so me zvabili z obljubo, da mi bodo plačevali prijavnine za slovenske turnirje. Za prva dva so res poravnali stroške, potem pa je bilo spet vse po starem in sem prijavnine plačeval sam.

Lahko biljard uvrščamo med šport?

Ja, lahko. Biljard je športna zvrst, smo tudi v olimpijskem komiteju Slovenije, čeprav na olimpijado, žal, še nismo prišli. Niti snooker, ki je malce drugačna oblika biljarda in veliko bolj popularen. Celo z njim še nismo uspeli priti blizu olimpijskim igram.

Je pa to drag šport. Jaz sem do zdaj vložil vanj 10 do 12 tisoč evrov. Samo oprema, ki jo imam trenutno, je vredna 1200 evrov.



Imamo v Sloveniji profesionalne igralce biljarda?

Imamo. Naši profesionalci igrajo biljard ligo v Avstriji. Če si dober, lahko zaslužiš tudi do 10 tisoč evrov na leto.

Lani, ko sem bil na evropskem prvenstvu, je bilo od 96 tekmovalcev, kolikor nas je bilo prijavljenih, 60 profesionalcev.



Imaš kakšne sponzorje?

Prvič sem imel sponzorja predlani, in sicer podjetje Domel, ko sem šel na mednarodni turnir v Sarajevu, in pa lani, ko sem se udeležil evropskega prvenstva, prav tako v Sarajevu. Lani sem imel sponzorjev več in bi se jim ob tej priložnosti rad lepo zahvalil. To so bili: Andreja Žagar, Bojan Pintar, Danilo Gorenc, Jože Prezl, Marjan Krajnik in naše podjetje Domel kot glavni sponzor. Od vseh udeležencev sem bil edini, ki je imel sponzorje, vsi ostali so krili stroške sami.

Torej sponzorji ne čakajo ravno v vrsti ...

Res ne. Večina najprej pomisli na gostilniški biljard in popivanje. Vedeti pa je treba, da je to tekmovalni biljard, kjer se je treba držati točno določenih pravil. Recimo, obvezna obleka: črne hlače na rob, črni čevlji, črne nogavice in klubska polo majica. Če le-te nimaš, je obvezna bela srajca. Spomnim pa se začetkov, ko sta bila obvezna še metuljček in »lajbč«.

Drugo je obnašanje. K biljardu moraš pristopiti umirjen, ne smeš se razburjati, pritoževati ali preklinjati, pametovati in ne vem, kaj še vse.

Na evropskih prvenstvih temeljito preverijo vse tvoje dokumente, imaš ravno tako doping kontrolo, alkotest ... Disciplina, da se reče.

So za udeležbo na evropskem prvenstvu potrebne kakšne kvalifikacije?

Lani je bilo tako: Biljard zveza je objavila, da imamo veterani (nad 40 let) možnost iti na veteransko evropsko prvenstvo. Bila so štiri prosta mesta, kandidatov nas je bilo osem. Nato so nas izbrali po kvaliteti in bil sem med tistimi štirimi, ki so odpotovali v Sarajevu.



Na taka prvenstva se je treba »hudičev« dobro pripraviti. Fizično, psihično in z veliko znanja o biljardu. Mene je lani psiha uničila, priznam. Ko sem prišel na prizorišče, sem najprej zagledal mizo št. 1, kjer naj bi igral, nato televizijce, potem pa še polno gledalcev ... Tako me je šokiralo vse skupaj, da se celo prvenstvo nisem pobral. Z evropskim prvacom sem izgubil za med 32 najboljših.

Kako pogosto je evropsko prvenstvo?

Vsako leto. Treba je vedeti, da so ta prvenstva (mladinsko, člansko, veteransko) ločena med sabo. Letos bo potekalo veteransko evropsko prvenstvo v Portorožu, med 10. in 16. avgustom. Upam in želim si, da bi me podjetje sponzoriralo tako, da mi omogoči koristiti počitniške kapacitete v Strunjanu, kar bi moje bivanje močno pocenilo.

Udeležuješ pa se tudi mednarodnih turnirjev.

Ja, vendar zadnje čase ne več toliko, kot bi si želel. Igral sem v osmih evropskih državah in se pomeril s sedemkratnim svetovnim prvacom, osemkratnim evropskim prvacom, trikratnim svetovnim prvacom, najboljšim Filipincem in najboljšim Američanom.

Kako določijo pare?

Ko prideš na turnir, se prijaviš, vpišejo te v računalnik in računalnik nato izžreba pare. Če zmagaš, greš naprej, če zgubiš, imaš še eno možnost (repasaž), kjer v primeru zmage greš naprej, v primeru poraza pa dokončno izpadeš.

Svoj najboljši biljard sem odigral na Euro tourou v Švici, ko sem nekega Francoza premagal 10:1. Naslednje kolo pa sem nato izgubil 10:9. Po mojem mnenju sem takrat igral najlepši biljard, to je bilo v letih 2002/03.

Od kdaj do kdaj pa traja sezona?

Prvi del od januarja do maja, drugi od septembra do decembra. Poleti skoraj ni turnirja, zato so takrat uvedli mladinsko in člansko evropsko prvenstvo.

Tudi doma si nanizal veliko lepih uspehov.

Enkrat sem bil veteranski državni prvak, trikrat drugi, štirikrat tretji, pa ene petkrat peti, če seštejem vse discipline.

Na članskem prvenstvu pa je moje najboljšo 9. mesto leta 2006.

Na državnih prvenstvih ni denarnih nagrad. Tu se igra za točke, da se na lestvici vidi, kam spadaš. Zadnja leta ne igram več na vseh turnirjih in uvrstitev na lestvici ne more biti več merilo. Od začetka, se pravi tam nekje od l. 1993, pa sem se udeleževal vseh turnirjev in bil deseti na lestvici v Sloveniji.

Kateri turnir pa imaš v najlepšem spominu?

Sarajevo Open pred sedmimi leti. S kombijem smo se peljali, pa taka »fajn klapa« smo bili. Čeprav na samem turnirju nisem naredil nič, mi je bil ta od vseh najlepši. Poleg tega, da sem tekmoval, sem bil še za šoferja in sem nas vozil iz biljardnice v biljardnico (na treh lokacijah je potekal turnir). To pa, žal, ni šlo. Pred tekmovanjem rabiš vsaj dve uri, da se umiriš in pripraviš. Na tekmo moraš priti zbran in umirjen.

Trenutno so tvoje misli usmerjene v Portorož, na veteransko evropsko prvenstvo. Kako se pripravljaš?

Telesno kondicijo vzdržujem s hojo in tekom, biljard pa igram v Kranju, trikrat na teden vsaj po dve uri.

Tomaž, držali bomo pesti zate. Srečno in hvala za pogovor.

NA ROKOMET

EKSKURZIJI V SELŠKI DOLINI



Martin Pintar

28. februar je bil za razvojni tim, ki je delal na projektu Wagner, pravi preskus timskega dela.

Ekipa, ki je delala na razvoju in industrializaciji tega pomembnega projekta, se je zjutraj zbrala na Rantovem avtobusu in prvi cilj je bila HIŠA eksperimentov v Ljubljani. Tam se nam je pridružil tudi predsednik Domel holdinga Štefan Bertonec. V uro in pol dolgo zabavo so nas uvedli z vodeno delavnico na temo zvokologije, ki se je odlično vključevala tudi v naše službeno poslanstvo, to je borbo proti hrupu. Po tej predstavi lahko rečem, da ga ni bilo junaka, ki bi se v tej zanimivi ustanovi dolgočasil. In prav to je bil razlog za našo prvo zamudo. Polni zanimivih izkušenj smo se odpravili naprej v Maribor, kjer so nas pričakali v podjetju Swati Comet, ki je tudi naš dobavitelj brusnih plošč. Pokazali so nam proces izdelave profesionalnih brusov. Značaj proizvodnje je maloserijski in temu primerna je bila tudi proizvodnja, ki je bila še posebej zanimiva za naše sodelavce, ki te bruse tudi uporabljajo. Ob pogostitvi in ogledu njihovega filma smo si izmenjali nekaj izkušenj, ki bodo koristne za uporabnike v Domelu. Poslovali smo se z enourno zamudo, vendar ob spoznanju, da nam nadaljnje sodelovanje in ohranjanje dobrih stikov lahko le obojestransko koristi.

Nadaljevali smo v bližnjem gostišču in ob pokušini štajerskih vin pričeli z neuradnim delom ekskurzije. Odločno se je začel kazati dober timski duh, ki ima že dobre korenine pri razvoju in industrializaciji puhal Wagner. Po kosilu so bili naši načrti spremenjeni. Muzej motoristike v Vranskem bo po obljubah lastnikov odprt tudi še v prihodnje (celo širili ga bodo), naša pot pa se je nadaljevala z ogledom znamenite trte na Lentu. In na žalost se je ta dan že pred polnočjo moral zaključiti v Železnikih.



Rokomet je moštveni šport z žogo in je ena najhitrejših moštvenih iger na svetu. Korenine igre rokomet segajo že v antično Grčijo, kasneje so jo igrali tudi v antičnem Rimu in srednjem veku. Sodobni rokomet se je oblikoval konec 19. stoletja v skandinavskih deželah, predvsem na Danskem, Švedskem, Norveškem in v Nemčiji. Danes se rokomet igra v 183 državah na svetu. V Mednarodni rokometni zvezi (IHF) je registriranih 166 držav članic, kar šteje približno 795.000 ekip oziroma 19 milijonov rokometišev.



Vili Rant

Tudi v Selški dolini ima rokomet svojo zgodovino. Z učenjem rokometne igre učencev na osnovni šoli Železniki sta v Selški dolini začela učitelja telesne vzgoje Marko Erznožnik in Jože Cuderman. Leta 1957 so se tako v šolski program telesne vzgoje prvič vključili tudi elementi rokometne igre. Glavni pobudnik, da se rokometna igra v Selški dolini razvije, je bil Miha Gartner, takrat študent na šoli Iskra v Kranju, kasneje zaposlen v Iskri elektromotorji v Železnikih. Vključil se je v društvo TVD Partizan Selca in sestavil prvo moško rokometno ekipo, v kateri je bil vodja ekipe, trener in igralec. Z vztrajnostjo, pridobivanjem izkušenj in veliko željo, da bi rokometna igra v Selški dolini še naprej navduševala mlade, je članska ekipa v sezoni 1970/71 dosegla velik uspeh. Takrat je pod imenom Alpes osvojila 1. mesto v Gorenjski rokometni ligi.



Rokometiši TVD Partizan Selca v letu 1963 - z leve proti desni: Stojijo: Filip Gartner, Miha Gartner, Polde Nastran, Miro Krek, J. Božovič, Janez Pfajfar; Čepijo: Ivan Mohorič, Aleš Gartner, Ivan Kemperle, Lojze Nastran, Tone Pintar

Da pa deklice na osnovi šoli v Železnikih ne bi prav nič zaostajale za dečki, so se pozimi leta 1961 zbrale na hodniku osnovne šole ter izrazile željo, da bi tudi one rade igrale rokomet. Njihovi želji je prvi prisluhnil učitelj matematike Pavle Zajc. Z veliko željo, borbenostjo in podporo Pavleta Zajca so kmalu zatem na gorenjskem osnovnošolskem prvenstvu leta 1961 osvojile 1. mesto. Še istega leta je ekipo deklic učenja igre rokometna prevzel učitelj telesne vzgoje Jože Cuderman. Dekleta so nadgrajevala svojo spretnost, znanje in uspehe ter se tako pod imenom TVD Partizan Selca že leta 1965 uspešno uvrstile v slovensko republiško ligo. Po končani prvi sezoni je treniranje ekipe prevzel domačin Filip Gartner. Pod vodstvom odličnega trenerja so leta 1967 v takratni Socialistični federativni republiki Sloveniji postale pokalne zmagovalke Slovenije. Naj omenim še uspeh ženske članske ekipe v sezoni 1979/80. Takrat so pod vodstvom Jožeta Rakovca dosegle odlično 4. mesto v 2. državni ligi ter osvojile pokal mladosti za področje Slovenije.

Seveda je vse do danes rokomet v Selški dolini žel še veliko športnih in organizacijskih uspehov kot tudi padcev. Kljub različnim kriznim situacijam se je rokomet v Selški dolini ohranil vse do danes. Zahvala za to gre



Pokalne zmagovalke Slovenije v letu 1967. Z leve proti desni: Stojijo: Anica Pikuš, Marjeta Veber, Anica Benedičič, Ida Jelenc, Mira Golja; Čepijo: Mija Šmid, Milena Čufar (s pokalom v roki) Minka Gartner, Pavla Čufar

mnogim krajanom Selške doline. Imen je preveč, da bi jih našteval. To so ljudje, ki imajo radi šport, ki jih igra rokomet razveseljuje in se zavedajo, kako pomembna je športna gibalna aktivnost v dobi odraščanja mladih. Struktura teh ljudi je različna. Vključuje vodstvo in vse ostale člane RD Alples, različne sponzorje, igralce, navijače, starše, pravzaprav vsakega posameznika, ki na kakršenkoli način najde stik z rokometom. Prav zato, predvsem pa zaradi naših otrok v Selški dolini, smo kljub lanskemu zaskrbljivočemu zaključku sezone nekateri dolgoletni ljubitelji rokometu z veliko mero optimizma, dobre volje in delovne vneme sklenili, da več kot petdesetletno tradicijo rokometu v Selški dolini nadaljujemo. V lanskem letu je namreč zaradi slabe gospodarske situacije kar nekaj sponzorjev znatno zmanjšalo sponzorska sredstva, med drugim tudi generalni sponzor Alples, d.d. Odstopilo je celotno vodstvo. Izvolili smo nov upravni odbor, v katerega smo vključili tudi tri predstavnike staršev osnovnošolskih otrok, sestavili smo strokovno vodstvo in delovni tim. Vsi delamo prostovoljno oz. volontersko, kajti zavedamo se, da je za obstoj društva v prvi vrsti potrebno racionalizirati stroške dela in si zastaviti ne previsokih ciljev. Naš cilj temelji predvsem na delu z osnovnošolskimi otroki in dijaki ter seveda na vrnitev članske ekipe v 1. B državno ligo. Včasih je veljala trditve: »Na mladih svet stoji!« Danes se je s to trditvijo težko strinjati, kajti problemi, s katerimi se srečujejo mladi danes, se močno razlikujejo od problemov, ki jih je imela mladina v preteklosti. Priznati je treba, da so časi drugačni, da so razmere drugačne in tudi mladina je drugačna. Prihodnost mladih je zaskrbljivoča in če se ne bomo tega zavedali odrasli in stopili v korak z njimi, bo njihova prihodnost še težja. Izzivi in ključni iz negativne okolice so močni, na tržišču je v ponudbi vedno več drog, sodobni svet in razvoj tehnologije povzročata odvisnost od mobitela in računalnika, ogrožene so osnove komunikacije, ki je temelj dobrih medsebojnih odnosov v življenju. Mladini je nujno potrebno ponuditi možnost, da odrastejo v prijaznem okolju, v katerem so lahko aktivni. V društvu delo z otroki temelji na tehniki rokometu, predvsem se trudimo mlade vzgajati v duhu kolektivne igre, športne aktivnosti, delavnosti, vztrajnosti in discipline, kar je zagotovo dobra popotnica v dobi odraščanja. V letošnji sezoni 2013/14 imamo v društvu naslednje selekcije: športni krožek Selca in športni krožek Železniki, mini rokomet, ekipo deklic, mlajše dečke A, starejše dečke B, starejše dečke A, kadete in člane. Športna krožka za najmlajše v Selcih in Železnikih poučuje Jaka Prezelj, igralec naše članske ekipe. Otroci pri mini rokometu spoznavajo igro rokometu pod vodstvom trenerja Simona Pintariča. Skozi igro usvajajo različne elemente rokometne igre, pridobivajo občutek za žogo ter razvijajo motorične sposobnosti. Ekipo deklic, ki je zaradi manjšega zanimanja deklic za rokometno igro sestavljena iz deklic različnih letnikov, trenira Nada Pohleven, profesorica športne vzgoje na Osnovni šoli Ivana Groharja v Škofji Loki. Mlajše dečke A in starejše dečke B osnove rokometne igre uči Klemen Kušar ter Simon Pintarič. Starejše dečke A je prevzel Agron Šefketi, njegov pomočnik je Dragan Pratljačič. Zaradi zmanjšanja stroškov plačila dvorane smo bili prisiljeni združiti urnik treningov za mlajše in starejše dečke, kljub temu da je v ekipi največ otrok. Kadeti nadgrajujejo znanje rokometu pod vodstvom trenerja Agrona Šefketija, dolgoletnega igralca RD Alples.

Kljub dvoimzinskemu delu v Domelu nam v društvu veliko pomaga na različnih področjih dela. Poleg tega da je trener mlajših selekcij, je tudi pomočnik trenerja članske ekipe, Željka Vešligaja, ki je pod svoje okrilje prevzel člansko ekipo.

Željko Vešligaj je nekdanji uspešni rokometar RK Celje Pivovarna Laško, kasneje igralec avstrijskega Innsbrucka. Kot trener ima veliko znanja, strokovnosti ter izkušenj. Z njim smo se v začetku sezone dogovorili, da so v članski ekipi izključno le domači igralci. Zavedamo se, da je s tem zagotovo kvaliteta igre slabša, da bi bil kakšen tuj, izkušen igralec zelo dobrodošel, vendar tuji igralci zahtevajo plačilo. Ob tem se poraja tudi pomislek: »Zakaj bi igrali tuji igralci, zakaj ne domači in si s tem pridobivali izkušnje, spretnosti in znanje, saj vendarle delamo na dolgi rok?« Potrebujemo le naslednje - od igralcev voljo, motiviranost, vztrajnost, trdno delo; od občinstva in širše družbe pa čas, razumevanje in podporo. Trudimo se po najboljših močeh! Sam sem že več kot 14 let aktivni član RD Alples. Vzrok za to je sin Edi, ki v rokometu vztraja že od malih nog. Trenutno je kapetan in vratar v članski ekipi, kar spretno usklajuje s peštrim urnikom šolanja in s službenimi obveznostmi v Domelu. Najbrž sem bil zaradi dolgoletnega sodelovanja letos v začetku sezone izvoljen tudi za predsednika RD Alples. Zavedal sem se, da bom kot predsednik zagrizel v trdo skorjo, da v teh časih gospodarske krize delo ne bo lahko, vendar mi ni žal. Okrog sebe imam ljudi, s katerimi dobro sodelujem, medsebojno si pomagamo za skupni cilj; predvsem želimo ohraniti tradicijo rokometu v Selški dolini, pridobiti v naše vrste čim več osnovnošolskih otrok, ki bodo vzljubili igro rokometu, jim nuditi zdravo okolje in podariti naš čas. Kljub krizni gospodarski situaciji so nam z velikim razumevanjem priskočili na pomoč različni sponzorji, vsak po svojih močeh, za kar smo jim res hvaležni. Ob tej priložnosti se še posebej prav lepo zahvaljujem tudi vodstvu našega podjetja Domel, d.o.o., ki me je sprejelo z velikim razumevanjem, mi izkazalo zaupanje in dalo vso podporo.

Naj omenim še pomemben dan – DAN ROKOMETA! Dogajalo se bo v soboto, 24.05.2014, ko bomo pred zaključkom letošnje sezone predstavili svoje delo. Prireditvev bo potekala v športnem parku v Železnikih, v primeru slabega vremena pa v športni dvorani. Pester program se bo pričel ob 10-ih dopoldne, vključeval bo predstavitev vseh rokometnih ekip, ogled rokometnih tekem, nastopale bodo plesne skupine, organiziran bo srečelov, v popoldanskem delu pa bodo potekale tudi družabne igre skupaj s starši. Od 18. ure dalje nas bo vse do nočnih ur zabaval ansambel GALOP. Kaj več o RD Alples in DNEVU ROKOMETA lahko pogledate na novi spletni strani <http://www.rdalples-drustvo.si/>, katere urednik je Anže Kavčič, nekdanji dolgoletni igralec RD Alples, ki še vedno aktivno sodeluje v društvu.

Še povabilo!

Rezervirajte si soboto za rokometni praznik. Prav lepo vabljeni VSI, ne le člani rokometnega društva. Mogoče boste tudi vi vzljubili rokomet!



Ekipo članske ekipe in tehnično vodstvo v letu 2013/14. Od leve proti desni: Stojijo v zadnji vrsti: Mija Zaman, Agron Šefketi, Grega Kavčič, Anže Žontar, Marko Rant, David Božnar, Željko Vešligaj; Srednja vrsta: Primož Pfajfar, Jože Kamenšek, Božo Fujs, Jaka Prezelj, Alen Damijan, Tomaž Frakelj; Čepijo: Barbara Rant, Miran Bernik, Edi Rant, Domen Pogačnik, Tomaž Gartner, Anže Rant

INTERVJU

Z MATJAŽEM PODREKARJEM



Danica Jelenc

Na vseh mestih predvidenih za plakiranje je v začetku letošnjega leta moja pozornost zbudilo povabilo na 4. gasilski večer. Sama pri sebi sem se spraševala, ali bo res že četrti. Do sedaj sem se udeležila vseh, saj močno spoštujem prizadevanje nekega društva, da si na ta način prisluži kakšen evro, da lahko pod streho spravi kakšno večjo investicijo. Pa ne samo zato. Ti gasilski večeri so tudi zanimivi in v časih, kot so sedaj, nam vsem manjka sprostite in zabave.

In se je zgodil, ta gasilski večer, namreč. Letošnji je bil še posebej zanimiv, saj so na njem nastopili res tisti ansambli, ki so trenutno v vrhu popularnosti. In ko sem na prireditvi opazovala, koliko gasilcev PGD Selca se trudi, da bi vse nemoteno potekalo, se mi je utrnila ideja, da bi Matjaža lahko malo povprašala, kako je z organizacijo take prireditve in še kaj o samih gasilcih, saj je Matjaž trenutno tudi na čelu občinskega gasilskega poveljstva.

In nastal je tale pogovor.

Matjaž Podrekar: občinski gasilski poveljnik, podpoveljnik Gasilske zveze Škofja Loka, poveljnik PGD Selca, svetnik Občine Železniki – toliko vem jaz o tvojih aktivnostih. Ali sem na kakšno stvar še pozabila?

Vedno se najde še kakšna stvar, drugače pa, če se le da, pomagam tudi doma na kmetiji.

Vidi se, da si res aktiven. Kako ti vse to uspeva, saj so te funkcije v glavnem prostovoljne, torej potekajo v tvojem prostem času?

Ja, res je, vse to so prostočasne dejavnosti. Pri občinskih sejah se sicer dobi sejnina, a se je treba kar precej pripravljati na sejo. Pri gasilstvu je malo drugače. K sreči so razne seje, občni zbori in izobraževanja zvečer, ko se počasi zaključijo delovni dan. Takrat imam malo več časa. Izjema so seveda vaje, ki pa vseeno potekajo čez dan. Če se le da, pa se dogovorimo, da jih imamo ob vikendih. Seveda pa je potrebno za gasilstvo vzeti kakšen dan dopusta v letu, da se lahko vse izpelje.



Gasilski večer PGD Selca 2014

Katera izmed tvojih funkcij je tebi najljubša?

Najljubša mi je zagotovo delo v domačem gasilskem društvu PGD Selca, kjer je zelo dobro vzdušje. Med seboj si pomagamo, se družimo, izobražujemo, skratka, vedno imamo nek cilj, h kateremu vsi skupaj stremimo. V zadnjih letih smo nabavili veliko nove opreme, kupili smo nov gasilski tovornjak ... Nabavo dveh rabljenih gasilskih kombijev pa smo financirali izključno iz lastnih virov. Trenutno pa je naš cilj, da v letu 2017 odpremo vrata novega gasilskega doma, saj je sedanjí veliko premajhen in nefunkcionalen.

Katera funkcija ti vzame največ časa?

Največ časa mi vzame delo v domačem društvu, ni pa tudi malo dela pri poveljevanju gasilskemu poveljstvu občine Železniki (GPO Železniki).

Iz vsega povedanega se vidi, da si najbolj predan gasilstvu. Zato te prosim, da nekoliko več poveš o delu gasilcev. Letošnje leto se je za vse gasilce začelo zelo delavno. V začetku februarja, ko je bila praktično cela Slovenija ujeta v leden oklep, ste bili ravno gasilci tisti, ki ste imeli največ dela. Ali lahko na kratko poveš, kako je ta naravna nesreča narekovala delo gasilcev na področju OGP Železniki?

Situacija je bila res huda tudi v naši občini, a mislim, da smo jo v nasprotju z nekaterimi drugimi deli države dobro odnesli. Delo gasilcev pri letošnjem žledu je večinoma potekalo na cestah, kjer so



Praktične vaje ob tečaju za gasilca v GPO Železniki



Praktična vaja na izpitu za gasilca – Matjaž Podrekar na sredini

gasilci s pomočjo krajanov odstranjevali in žagali drevesa, ki so bila podrtja preko različnih cest. Delovali so na vseh cestah, tako državnih, lokalnih kot tudi na javnih poteh. Sprožilo se je tudi nekaj zemeljskih plazov, kjer smo gasilci zavarovali kraj in plaz prekrili s polivinilom, da se škoda ne bi še povečevala. Marsikatera vas v občini je ostala tudi brez elektrike. Tu smo lahko pomagali predvsem s kakšnim agregatom, a jih imamo žal premalo. Prave posledice ujme pa so vidne šele sedaj, ko se je led stopil in se je pokazalo, kakšno stanje imamo v gozdovih. Za vse lastnike bo letos res naporno leto, saj bo spravilo te polomije res naporno in seveda tudi zelo nevarno.

Kljub temu da se v zadnjem času veliko govori o gasilcih in njihovi požrtvovalnosti, pa sem prepričana, da mnogi ne vedo, kaj je sploh OGP Železniki in kaj so glavne naloge občinskega poveljstva. Ali nam lahko to nekoliko razložiš?

Da te malo popravim – od lanskega leta dalje se po državni uredbi imenujemo Gasilsko poveljstvo občine Železniki, skrajšano GPO Železniki, in ne več OGP Železniki. GPO Železniki sestavlja osem društev iz cele občine, to so PGD Železniki, PGD Selca, PGD Dražgoše, PGD Davča, PGD Rudno, PGD Sorica, PGD Zali Log in PGD Alpes. Naloga GPO-ja je vodenje večjih intervencij, npr. v lanskem letu, ko je bil močan veter po Davči, se je preko poveljstva organizirala pomoč pri pokrivanju streh. Vsak dan so po napatilu poveljstva odšli na pomoč člani enega društva.

Ena od nalog je tudi izobraževanje gasilcev. Vsako leto poizkušamo organizirati vsaj en tečaj. Tu moram pohvaliti vsa društva, saj na tečaje vedno prijavijo veliko gasilcev. V poveljstvu organiziramo tudi praktične vaje za gasilce, pripravimo eno do dve občinski vaji na leto. To so večje vaje, kjer sodelujejo skoraj vsa društva iz poveljstva. Na teh vajah se učimo predvsem sodelovanja med društvi, kako se koordinirajo dela in naloge. Pri vsaki vaji se pokaže nekaj pomanjkljivosti, ki jih po vaji z analizo poizkušamo predelati, da v prihodnje ne bi več prihajalo do takih napak. GPO Železniki je vključeno v gasilsko zvezo Škofja Loka, kjer smo vedno aktivni, saj pomagamo z organizacijo raznih tekmovanj. V letu 2013 smo bili organizatorji gasilskega Rally-ja, ki je potekal v Sorici in Davči, in tekmovanja članic na Zalem Logu. Teh tekmovanj se udeležujejo društva iz GZ Škofja Loka, ki pokriva našo in Poljansko dolino ter Škofjo Loko z okolico.

Seveda pa nisi samo občinski gasilski poveljnik, temveč poveljuješ tudi v enem izmed najbolj aktivnih društev v občini – v PGD Selca. Takoj po žledolomu ste pod streho uspešno spravili zelo zahteven projekt – organizacijo 4. gasilskega večera, ki je bil 8. februarja v Športni dvorani Železniki. Organizacija takega projekta zahteva veliko časa in vztrajnosti. Kaj nam lahko poveš o tem?

Organizacija gasilskega večera je res zahtevna, saj zahteva ogromno dogovarjanja, usklajevanja in seveda dela. Tu moram najprej povedati, da brez tako močne podpore gasilcev iz Selca, ki so pripravljeno pomagati pri tem projektu, nikakor ne bi šlo. Samo za informacijo lahko navedem, da na dan prireditve dela ogromno gasilcev. Zjutraj nas je 45 gasilcev pripravljalo dvorano, s tem, da smo imeli vse potrebno (mize, plesišče, šanke, pijačo ...) že naloženo na tovarnjakih. Zvečer se je številka sodelujočih gasilcev ponovila. Tokrat smo jih rabili za strežbo, redarje ... Moram priznati, da smo imeli letos še dodatno težavo, saj smo v tednu pred prireditvijo v Selcih za dobra dva dni ostali brez mobilnih omrežij. Je bil kar uspeh, če si koga lahko dobil na telefon in na ta način razporejal naloge. Tu se je dobro pokazalo, kako je vse težje shajati brez sodobne elektronike.

Tudi sama sem že sodelovala pri organizaciji kakšne prireditve, zato dobro vem, kako je to zahtevno delo. Niti približno pa si ne

predstavljam, kako potekajo usklajevanja in dogovarjanja, če se moraš dogovarjati s toliko nastopajočimi. Kako vam to uspeva?

V bistvu je prireditev celoletni projekt. Lahko povem, da je termin za prihodnje leto tudi že potrjen in to je sobota, 7. februarja 2015. Več ali manj je že tudi potrjena udeležba ansamblov, ki bodo na prireditvi sodelovali. Seveda pa je ta stvar še vedno odprta za morebitne spremembe. Ravno pri letošnjem gasilskem večeru je prišlo do menjave enega ansambla šele v decembru. To je bil res skrajni rok, saj je takrat že čas za izdelavo letakov in jumbo plakatov. Res je potrebno veliko klicev, da uskladiš ansamble, se domeniš za obseg igranja, uro igranja, ceno, zahteve za ozvočenje, ali se bodo udeležili tonske vaje, ki poteka popoldan pred prireditvijo, ali ne ...

Gostovanje različnih ansamblov je verjetno povezano tudi z visokimi stroški. Ali vam pri tem pomagajo sponzorji ali se vam z ansambli uspe dogovoriti za nižjo ceno?

Sponzorjev žal nimamo veliko, vseh, ki so donirali kakšen znesek, smo bili zelo veseli. Vsi donatorji so objavljeni na naši spletni strani in se jim ob tej priliki še enkrat zahvaljujemo za pomoč. S sponzorskimi sredstvi ne pokrijemo niti stroška najema športne dvorane. Lahko tudi povem, da smo dobili še dve ponudbi iz drugih občin, če bi prišli k njim in bi v njihovi dvorani organizirali podobno prireditev, a smo se odločili, da se bomo zaenkrat raje držali domače doline in upali, da mogoče še pridobimo kakšnega sponzorja.

Pri ansamblih pa je žal tako, da so tisti, ki privabljujejo obiskovalce, zelo dragi, pa tudi ni jih veliko. S temi ansambli so pogajanja zelo težka, večinoma se na koncu lahko domenim le za nekoliko nižjo ceno. Vendar to ni neko radikalno znižanje, govorim o nekaj deset evrih ... Vsako leto pa seveda damo priložnost kakšnemu ansamblu iz naših koncev, da se predstavi in zaigra nekaj skladb. Ti seveda nastopijo brezplačno, za kar smo jim zelo hvaležni.

Z organizacijo tako velike prireditve se ustvari tudi kar nekaj dobička. Kako boste v bodočnosti ta težko prisluženi denar porabili?

Nekaj zaslužka se res ustvari, največ ga je takoj po končanju prireditve, preden pridejo računi. Najbolj grozno je, ko dobimo račun od SAZAS-a, ki nam pobere en velik del dobička. To se nam zdi tako, kot da bi vrgli denar skozi okno.

V decembru 2013 smo kupili parcelo za naš novi gasilski dom, zanjo smo odšteli 45.000,00 evrov, ki smo jih zbirali izključno z našimi prireditvami v preteklih letih in z nošenjem koledarjev po vaseh. Letošnji izkupiček gasilskega večera pa bo v celoti porabljen za urejanje in pridobitev raznih papirjev in dovoljenj za gradnjo.

Mogoče je prav, da se tukaj v imenu PGD Selca zahvalim tudi vsem obiskovalcem naših prireditev, ki nas z obiskom podpore in nam omogočite, da se društvo razvija naprej. Velika hvala!

Že ves čas se pogovarjava samo o delu. Gasilstvo pa je tudi priložnost za druženje in za izmenjavo izkušenj na vseh področjih. Kako pa poskrbite za ta prijetnejši del gasilstva?

Dela je res veliko in naj še enkrat poudarim, da je to delo v celoti prostovoljno. Zato je treba organizirati tudi kakšno družabno prireditev. V poletnem času se udeležimo veliko gasilskih veselic in prireditev, kjer se srečujemo z drugimi gasilci, izmenjamo mnenja in se tudi poveselimo. Vsako leto obiščemo tudi Planico, gremo na celodnevni izlet, organiziramo piknik ...


Po vsem povedanem se vidi, da je gasilstvo zahtevna, a ne nazadnje tudi prijetna »služba«. Ali bi za konec še kaj dodal?

V imenu GPO Železniki bi se zahvalil vsem prebivalcem občine Železniki za pomoč gasilcem v svojem kraju, saj bi brez te pomoči (koledarji) verjetno katero društvo žal že zaprlo vrata.

Vsem skupaj pa želim, da bi se gasilci na vaš dom oglasili le takrat, ko nosijo koledarje, ali ko organizirajo kakšno vajo.

Pozdravljam vas z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Znanje za USPEH



ČE BI BILA
DIREKTORICA
DOMELA...

RAZPIS

Osnovnošolce, dijake, študente in predvsem naše štipendiste vabimo, da napišete esej z naslovom:

ČE BI BIL/A DIREKTOR/ICA DOMELA...

V esej vključite videnje podjetja Domel na osnovi vaših idej, v kakšnem podjetju bi želeli ustvarjati vašo prihodnost.

Eseje pošljite do **20.5.2014** na naslov:
Domel, d.o.o.
Otoki 21
4228 Železniki - s pripisom **"ESEJ"**.

Najboljši esej bo nagrajen z denarno nagrado v vrednosti 500 €.

Za dodatne informacije pokličite Špelo Vrhunc na telefon: **04 511 71 44**.

DOMEL

Trajnostne inovativne rešitve

Domel, d.o.o.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija
Tel.: 04 51 17 100, Fax: 04 51 17 106
www.domel.si
e-mail: info@domel.com